

پیش بینی اعتیاد به تلفن همراه بر اساس استرس تحصیلی و هیجان خواهی با میانجی گری حرمت خود در دانشجویان

The Prediction of Mobile Phone Addiction based on Academic Stress and Sensation Seeking with the Mediation of Self-Esteem in College Students

Maryam Pourmehr

Master of Psychology, Kashan Branch, Islamic Azad
University, Kashan, Iran

Hamidreza Shams Ravandi (Corresponding author)

PhD in Psychology, Kashan Branch, Islamic Azad
University, Kashan, Iran

مریم پورمهر

کارشناسی ارشد روان شناسی، واحد کاشان، دانشگاه آزاد اسلامی، کاشان،

ایران

حمیدرضا شمس راوندی (نویسنده مسئول)

دکترای تخصصی روان شناسی، واحد کاشان، دانشگاه آزاد اسلامی،

کاشان، ایران

Abstract

Aim: The present research was conducted with the aim of predicting mobile phone addiction based on academic stress and sensation seeking with the mediation of self-esteem. The present research method was descriptive with correlation design. **Method:** The statistical population of the research consisted of all undergraduate students of Azad University of Kashan in the first semester of the academic year 1401-1402. 350 people from this community were selected by cluster sampling method. The measurement tools included the riding cell phone addiction questionnaire (2013), Godzella's academic stress questionnaire (1991), Rosenberg's self-esteem questionnaire (1965) and Zuckerman's sensation seeking questionnaire (1978). **Results:** Data analysis was done using Pearson's correlation coefficient and path analysis. The results of the research showed that there is a negative and significant relationship between self-esteem and cell phone addiction ($p < 0.01$), on the other hand, there is a positive and significant relationship between academic stress and cell phone addiction and excitement seeking and cell phone addiction. ($p < 0.01$). Also, there is a negative and significant relationship between academic stress and self-esteem and excitement seeking and self-esteem ($p < 0.01$). **Conclusion:** In addition, the mediating role of self-esteem in the relationship between academic stress and sensation seeking with mobile phone addiction was confirmed. Therefore, it is suggested to conduct educational workshops to reduce academic stress, regulate emotions and increase self-esteem, to reduce students' addiction to mobile phones.

Keyword: Mobile phone addiction, Academic stress, Sensation seeking, Self-esteem

چکیده

هدف: تحقیق حاضر با هدف پیش بینی اعتیاد به تلفن همراه بر اساس استرس تحصیلی و هیجان خواهی با میانجی گری حرمت خود انجام پذیرفت. روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی با طرح همبستگی بود. روش: جامعه آماری پژوهش را کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه آزاد شهرستان کاشان در نیمسال اول سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ تشکیل می دادند. از این جامعه ۳۵۰ نفر به شیوه نمونه گیری خوشه ای انتخاب شدند. ابزارهای سنجش شامل پرسشنامه اعتیاد به تلفن همراه سواری (۱۳۹۳)، پرسشنامه استرس تحصیلی گادزلا (۱۹۹۱)، پرسشنامه عوت نفس روزنبرگ (۱۹۶۵) و پرسشنامه هیجان خواهی زاكرمن (۱۹۷۸) بود. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از روش ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر انجام پذیرفت. یافته ها: نتایج پژوهش نشان داد که بین حرمت خود با اعتیاد به تلفن همراه رابطه منفی و معنی دار وجود دارد ($p < 0.01$). از طرفی بین استرس تحصیلی با اعتیاد به تلفن همراه و هیجان خواهی با اعتیاد به تلفن همراه رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد ($p < 0.01$). همچنین بین استرس تحصیلی با حرمت خود و هیجان خواهی با حرمت خود رابطه منفی و معنی دار وجود دارد ($p < 0.01$). نتیجه گیری: علاوه بر این نقش میانجی گری حرمت خود در رابطه بین استرس تحصیلی و هیجان خواهی با اعتیاد به تلفن همراه مورد تایید قرار گرفت. لذا پیشنهاد می شود با برگزاری کارگاه های آموزشی در جهت کاهش استرس تحصیلی، تنظیم هیجان و افزایش حرمت خود مداخلات لازم جهت کاهش اعتیاد به تلفن همراه دانشجویان صورت پذیرد

کلمات کلیدی: اعتیاد به تلفن همراه، استرس تحصیلی، هیجان خواهی، حرمت خود

تاریخ ارسال: ۱۴۰۲/۰۶/۱۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۲/۱۷

مقدمه

قبل از ظهور وسایل ارتباط جمعی، ارتباطات بشر بسیار محدود بود، اما امروزه با پیدایش ابزارهای پیشرفته، آن محدودیت ها از بشر برداشته شده اند. پیشرفت تکنولوژی های ارتباطات و اطلاعات در زندگی بشر سهم بسزایی داشته است، به گونه ای که دیگر نمی توان تغییرات بنیادین ناشی از ظهور این تکنولوژی ها را در عرصه های مختلف زندگی فردی و اجتماعی نادیده گرفت. این تکنولوژی های نوین توانسته اند تسهیلات زیادی برای بشر فراهم کرده و بسیاری از موانع و محدودیت های ارتباطات انسانی را کم رنگ کنند (موسوی و شفیق، ۱۳۹۳).

رسانه های ارتباط جمعی مانند تلفن همراه از جمله ابزارهایی هستند که به انتقال سریع اطلاعات بشری کمک می کنند. در جهان امروزی، تلفن همراه به عنوان یکی از رسانه های ارتباط جمعی به صورت یک مکانیزم ارتباط شخصی تبدیل شده است (لنگ و وی^۱، ۱۹۹۹). به زبانی دیگر در بیان اهمیت تلفن همراه بایستی گفت تلفن همراه یکی از تکنولوژی های جدیدی است که به سرعت در حال رشد است (ربلو^۲، ۲۰۱۰). امروزه تلفن همراه نقش کلیدی در ارتباطات کشورهای مختلف ایفا می کند و امکانات گسترده ای را برای کاربران خود فراهم ساخته است (اسماعیل نصب و همکاران، ۱۳۹۳). ولی افزایش استفاده از آن مانند هر پدیده فناورانه دیگر آسیب های خود را نیز به همراه دارد. بسیاری از محققان معتقدند استفاده بیش از حد از تلفن همراه در ذهن و اعصاب کاربران نوعی اعتیاد پدید می آورد که درست مانند اعتیاد به مواد مخدر، الکل، پر خوری، بازی های رایانه ای و اینترنت مخرب است (احمدی و الهی، ۱۳۹۳).

همه گیری ویروس کرونا در اوایل سال ۲۰۲۰ میلادی و از اسفندماه ۱۳۹۸ در ایران تعطیلی دانشگاه ها را منجر شد و به تبع آن مشکلاتی در فعالیت های آموزشی و پژوهشی دانشجویان پدید آمد. استفاده از تلفن همراه در امور آموزشی و شرکت در کلاس های آموزش مجازی از یک سو و عدم وجود سرگرمی در دوران قرنطینه از سوی دیگر، باعث گرایش بیشتر دانشجویان به تلفن همراه هوشمند شده است (باسره و همکاران، ۱۴۰۱). بسیاری از کشورها برای کنترل سریع شیوع ویروس کرونا، محدودیت هایی از قبیل در خانه ماندن و فاصله گذاری اجتماعی را اعمال کردند و افراد را به مطالعه، خرید و کار آنلاین تشویق کردند. بررسی های اخیر نشان می دهد استفاده از تلفن های هوشمند در بین گروه های سنی مختلف در همه گیری ویروس کرونا رشد چشمگیری داشته است و باعث بروز مشکلی تحت عنوان اعتیاد به تلفن هوشمند شده است (زارعی و فولادوند، ۱۴۰۰).

از دیگر راه کارهای انجام شده به منظور کنترل ویروس کرونا، اجبار برخی از مشاغل به دورکاری بود، از جمله این مشاغل می توان به فعالیت های آموزشی دانشگاه ها اشاره داشت. در این وضعیت دانشجویان از حضور در کلاس ها منع شدند و دانشگاه ها و البته به تبع آن دانشجویان ملزم شدند فعالیت های آموزشی را به صورت مجازی انجام دهند. از سوی دیگر، بدیهی است دانشجویان علاوه بر اهداف آموزشی به منظور حضور در رسانه های اجتماعی نیز از لپ تاپ و تلفن همراه استفاده می کنند. در ده سال گذشته، استفاده از برنامه های کاربردی رسانه های اجتماعی از طریق تلفن همراه به سرعت بین دانشجویان افزایش یافته و تأثیری متفاوت بر عملکرد تحصیلی آن ها داشته است (قاسمی، نقی لو و سلیمانی راد، ۱۴۰۰).

¹. Leung & Wei

². Rebello

امکانات و تسهیلات موجود در تلفن همراه، همچون دسترسی سریع به منابع و اطلاعات موجود شبکه های اجتماعی، یادگیری دانشجویان را متحول ساخته است. دانشجویان از جمله کسانی هستند که ضمن روبرو شدن با مشکلات آموزشی، اقتصادی، تغییرات فرهنگی و اجتماعی در دوران تحصیل، در معرض آسیب های ناشی از استفاده بیش از حد تلفن همراه قرار دارند (باسره و همکاران ۱۴۰۱). صاحب نظرانی همچون پالن، سالزمن و یانگز^۱ (۲۰۰۱)، پراگراس^۲ (۲۰۰۳)، مونک^۳ و همکاران (۲۰۰۴) و بیانچی و فیلیپس^۴ (۲۰۰۵) در مورد ابعاد مسئله ساز استفاده زیاد از تلفن همراه در افراد جوان هشدار داده اند. به همین جهت مطالعه عوامل موثر بر اعتیاد تلفن همراه از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

استرس تحصیلی^۵ یکی از متغیرهایی است که به نظر می‌رسد می‌تواند در اعتیاد به تلفن همراه نقش داشته باشد. تحقیقاتی چند وجود رابطه بین استرس تحصیلی و اعتیاد به تلفن همراه را تایید کرده اند (ژیائو^۶ و همکاران، ۲۰۲۱، و ریچاردسون^۷ و همکاران، ۲۰۱۹). استرس تحصیلی به احساس نیاز فزاینده به دانش و به طور همزمان، ادراک فرد مبنی بر نداشتن زمان کافی برای دستیابی به آن دانش اشاره می‌کند (امامی مقدم و همکاران، ۱۳۹۶). استرس تاثیر قابل ملاحظه ای در وابستگی به شبکه های مجازی و تلفن های هوشمند دارد (گوکچرسلان و همکاران، ۱۳۹۷). پژوهشگران در مطالعات خود نشان دادند استرس ادراک شده در وابستگی به شبکه های مجازی و گوشی های هوشمند نقش دارد (جاوید و همکاران، ۲۰۱۹؛ هو^۸ و همکاران، ۲۰۱۷؛ چو^۹ و همکاران، ۲۰۱۷؛ لی^{۱۰} و همکاران، ۲۰۱۶).

یکی دیگر از متغیرهایی که به نظر می‌رسد می‌تواند در اعتیاد به تلفن همراه نقش داشته باشد، هیجان خواهی^{۱۱} است. تحقیقات احمدوند (۱۳۹۹)، دیوبند (۱۳۹۱) و وانگ^{۱۲} و همکاران (۲۰۱۸) از رابطه بین هیجان خواهی و اعتیاد به تلفن همراه حمایت کرده اند. طبق نظر زاگرم^{۱۳} (۲۰۱۸) رفتار هیجان خواهی نوعی نیاز به احساسات و تجربیات جدید، گوناگون و پیچیده است و شخصی که دارای چنین رفتاری است حاضر است برای به دست آوردن این گونه تجربیات به اعمال مخاطره آمیز اجتماعی یا فیزیکی اقدام کند. فرد زیاد هیجان خواه، تحریک بیرونی دائمی مغز را ترجیح می‌دهد، از کارهای عادی خسته می‌شود و مرتباً در جستجوی راه هایی برای افزایش انگیزتگی از طریق تجربه های هیجان انگیز است. فرد کم هیجان خواه، هجوم مداوم تحریک مغزی کمتری را ترجیح می‌دهد و کارهای عادی را نسبتاً خوب تحمل می‌کند (چابکی، ۱۳۹۹). هیجان خواهی صفتی است که نیاز به تنوع، نوجویی موقعیت ها و تجارب پیچیده دارد. هیجان خواهی یکی از ویژگی های شخصیتی افراد است و مبنای زیستی دارد و بر همین اساس همسانی و ناهمسانی هیجان خواهی افراد، می‌تواند یکی از عوامل موثر در وابستگی به موبایل باشد (کوسه غراوی، ۱۳۹۸). مطالعات نشان می‌دهد که اختلال در تنظیم هیجان با شدت استفاده مشکل ساز از تلفن های هوشمند و افزایش دفعات استفاده از تلفن های هوشمند مرتبط است (الهای، یانگ و مونتاگ، ۲۰۱۹). هم چنین نتایج برخی پژوهش ها حاکی از آن است که

¹. Selzman and Youngs

². Prograss

³. Munch

⁴. Bianchi and Phillips

⁵. Academic stress

⁶. Xiao

⁷. Richardson

⁸. Hou

⁹. Cho

¹⁰. Li

¹¹. Sensation seeking

²². Wang

³³. Zakerman

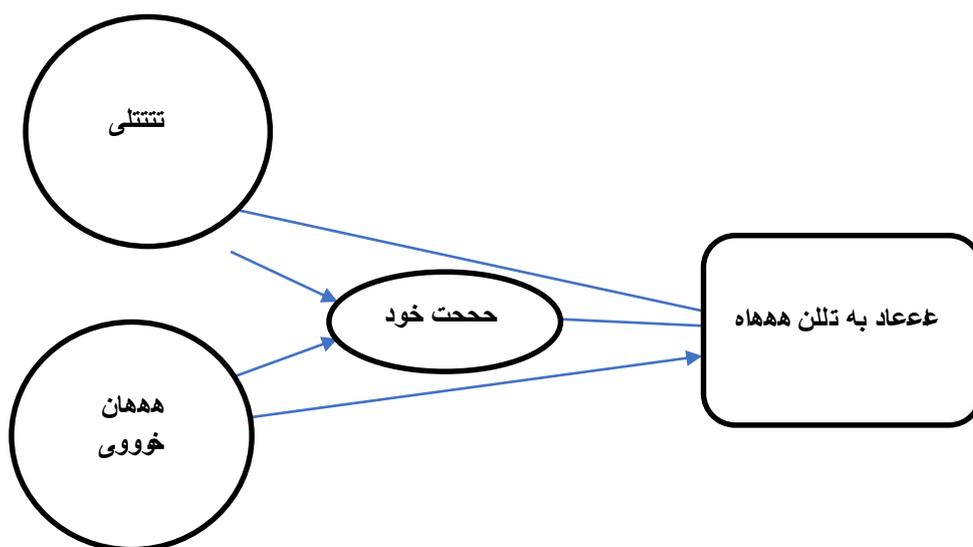
وجود نقص در تنظیم هیجان و به کارگیری روش های ناسازگار تنظیم هیجان، ممکن است در استفاده مشکل ساز از تلفن های هوشمند به عنوان روشی برای کنار آمدن با هیجانات منفی، تأثیرگذار باشد (الهای و همکاران، ۲۰۱۷). یکی از نکات حائز اهمیت در پژوهش حاضر این است که استرس تحصیلی و هیجان خواهی چگونه و از طریق تاثیر بر چه متغیرهایی موجب کاهش اعتیاد به تلفن همراه می شود. یکی از متغیرهایی که به نظر می رسد می تواند چگونگی این رابطه را شرح دهد حرمت خود^۱ است. حرمت خود یا عزت نفس درکی است که فرد از خود دارد، اما این درک با قضاوت های ارزشی همراه است و دربرگیرنده میزانی از حرمت خویشتن و خویشتن پذیری است و بنابراین حس ذهنی و دیرپایی از میزان پذیرش خود به شمار می رود. از طرفی حرمت به خود یعنی ارزش و احترامی که فرد برای خویشتن قائل است و یکی از تعیین کننده های اصلی افکار، عواطف، بازخوردها و رفتارهای شخصی محسوب می شود. کوپر اسمیت^۲ (۱۹۶۷)، با مطالعات وسیع خود درباره حرمت به خود به این نتیجه رسید که افراد دارای سطح بالای حرمت خود در مقایسه با افراد دارای سطح پایین حرمت خود استرس، اضطراب، درماندگی و نشانه های روان تنی کمتری دارند و حساسیت کمتری در برابر شکست و نگرش مثبت به خود همبستگی دارند. بعضی از محققان، خویشتن پذیری و نگرش فرد درباره ی سطح شایستگی شخصی را تعیین کننده ی حرمت خویش دانسته اند.

از عمده ترین عواملی که در افزایش حرمت خود موثرند، هیجان های مثبت و به تبع آن انتساب های کنترل پذیر و درونی و پایدار در موقعیت موفقیت است و فرد می تواند با درونی کردن و کنترل پذیر و پایدار دانستن آن، هیجان های مثبت خود را بالا برده و عزت نفسش را افزایش دهد (گروسی فرشی و محمدالفت، ۱۳۸۶). همچنین بین عزت نفس و استرس تحصیلی رابطه منفی و معنادار وجود دارد، به گونه ای که با افزایش عزت نفس، استرس تحصیلی دانشجویان کاهش می یابد (کریمی و همکاران، ۱۴۰۰). برخی از پژوهشگران بر نقش عوامل شناختی از جمله حرمت خود در اعتیاد به تلفن هوشمند تاکید می کنند (آپاولازا^۳ و همکاران، ۲۰۱۹؛ اندرسون^۴ و همکاران، ۲۰۱۷). مدل شناختی-رفتاری اعتیاد به اینترنت دیویس^۵ مطرح می کند عزت نفس پایین برخی از نوجوانان را مستعد بروز شناخت ها و رفتارهای ناسازگار می کند که می تواند منجر به رفتارهای منفی از جمله اعتیاد به تلفن هوشمند شود (کیم و کوه^۶، ۲۰۱۸؛ وانگ^۷ و همکاران، ۲۰۱۷). عزت نفس بالا می تواند عامل محافظتی در برابر اعتیاد به گوشی های هوشمند برای نوجوانانی باشد که نیاز شدیدی به تعلق دارند؛ زیرا به نظر می رسد این نوجوانان در معرض خطر بالای ابتلا به اعتیاد به گوشی های هوشمند هستند (وانگ و همکاران، ۲۰۱۷) و عزت نفس پایین منجر به کاهش اعتماد به نفس می شود که این امر ممکن است باعث رفتارهای پرخطر از جمله اعتیاد به تلفن هوشمند شود (یانگ^۸ و همکاران، ۲۰۱۴؛ لی^۹ و همکاران، ۲۰۱۹).

با توجه به توضیحات فوق، این مطالعه به بررسی نقش همزمان استرس تحصیلی و هیجان خواهی به عنوان پیش بینی کننده های اعتیاد به تلفن همراه تمرکز دارد و از سویی جهت بررسی چگونگی رابطه این متغیرها، نقش حرمت خود را به عنوان واسطه در رابطه استرس تحصیلی و هیجان خواهی با اعتیاد به تلفن همراه بررسی می نماید.

الگوی مفهومی پیشنهادی پژوهش در شکل زیر نشان داده شده است

1. Self-esteem
2. Cooper Smith
3. Apaolaza
4. Andreassen
5. Davis
6. Kim & Koh
7. Wang
8. Yang
9. Li

شکل ۱-۱- الگوی مفهومی پژوهش

بر این اساس و با توجه به فقدان پژوهش نظامند در جامعه ایرانی، محقق در پژوهش حاضر در صدد پاسخ به این سوال است که آیا استرس تحصیلی و هیجان خواهی می توانند پیش بینی کننده های مناسبی برای اعتیاد به تلفن همراه در دانشجویان باشند؟ همچنین حرمت خود می تواند نقش میانجی را در این رابطه ایفا نماید؟ علاوه بر این هر یک از این متغیرها چند درصد از واریانس اعتیاد به تلفن همراه را تبیین می کنند؟

پیشینه پژوهش

پیشینه داخلی

محمدعلیزاده نویر و همکاران (۱۴۰۲)، در پژوهشی با عنوان بررسی مقایسه ای اعتیاد به شبکه های اجتماعی موبایل و استرس تحصیلی در بین افراد اهمال کار و غیر اهمال کار انجام دادند. آزمودنی ها ۳۰۷ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تبریز در سال ۹۸-۹۷ مشغول به تحصیل بودند که به روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند. برای تجزیه و تحلیل داده ها از تحلیل خوشه ای به روش سلسله مراتبی، آزمون چند متغیریتی دو هاتلینگ و آزمون تحلیل واریانس استفاده شد. یافته های پژوهش نشان داد که افراد اهمال کار میزان بیشتری از زمان خود را صرف استفاده از موبایل می کنند و بیشتر از سایر افراد مستعد اعتیاد به موبایل هستند و استرس تحصیلی بیشتری را متحمل می شوند. خدابخش، حسنی و احدی (۱۴۰۱) در پژوهشی با عنوان سبک دلبستگی و اعتیاد به تلفن همراه هوشمند: نقش واسطه ای حرمت خود و حساسیت به طرد از روش معادلات ساختاری استفاده کردند. در این پژوهش کاربران ۲۶ تا ۴۰ ساله ای که از تلفن همراه هوشمند استفاده می کردند، جامعه ی آماری پژوهش را تشکیل می دادند. این پژوهش با حضور ۴۵۲ شرکت کننده ۲۰ تا ۳۴ ساله (۴۹/۱ درصد زنان و ۵۰/۹ درصد مردان) به صورت داوطلبانه انجام شد. یافته های پژوهش نشان داد که در راستای حل معضل اعتیاد به تلفن همراه هوشمند به ویژه در مورد زنان، توجه به مؤلفه حرمت خود می تواند راه گشا باشد.

کریمی، احمدی، بغیری و گرکز (۱۴۰۰) پژوهشی با عنوان رابطه بین عزت نفس و استرس تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شاهرود در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ انجام دادند. این مطالعه به صورت توصیفی- مقطعی بر روی ۲۶۰

نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شاهرود به روش نمونه گیری تصادفی ساده انجام شد. از ۲۶۰ نفر دانشجوی شرکت کننده در مطالعه ۱۶۷ نفر (۶۴/۲ درصد) زن و بقیه مرد بودند. میانگین سنی شرکت کنندگان $21/88 \pm 3$ سال و اکثریت (۶۰/۴ درصد) در گروه سنی ۲۴-۲۱ سال بودند. میانگین عزت نفس در بین دانشجویان $34/61 \pm 7/91$ و میانگین استرس تحصیلی $133/04 \pm 28/29$ بود. نتایج نشان داد که بین عزت نفس و استرس تحصیلی رابطه معنادار وجود دارد ($P=0/012$). به گونه ای که با افزایش عزت نفس، استرس تحصیلی دانشجویان کاهش می یابد.

زارعی و فولادوند (۱۴۰۰) در پژوهشی با عنوان رابطه بین کارکرد خانواده و اعتیاد به تلفن هوشمند در نوجوانان در زمان همه گیری ویروس کرونا با نقش واسطه ای عزت نفس و احساس تنهایی، یک مطالعه توصیفی انجام دادند. از جامعه دانش آموزان پسر دوره دبیرستان منطقه ۱۴ شهر تهران در سال ۱۴۰۰ تعداد ۲۸۱ نفر با روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. داده ها با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون و مدل سازی معادلات ساختاری تحلیل شد. نتایج نشان داد که اثر مستقیم کارکرد خانواده ($P < 0/01$ ، $\beta = 0/11$)، عزت نفس ($P < 0/001$ ، $\beta = 0/27$) و احساس تنهایی ($P < 0/001$ ، $\beta = 0/23$) بر اعتیاد به تلفن هوشمند معنادار است. نقش واسطه ای عزت نفس ($P < 0/01$ ، $\beta = 0/11$) و احساس تنهایی ($P < 0/05$ ، $\beta = 0/04$) در رابطه بین کارکرد خانواده و اعتیاد به تلفن هوشمند نیز معنادار بود.

پیشینه خارجی

لی و همکاران (۲۰۲۴)، پژوهشی با عنوان تاثیر ادراک استرس بر گرایش به اعتیاد به تلفن همراه در دانشجویان کارشناسی پرستاری نقش واسطه ای خود کنترلی و نقش تعدیل کننده سرمایه روانشناختی انجام دادند. از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای برای انتخاب ۶۱۶ دانشجوی کارشناسی پرستاری از دانشگاهی در استان شانشی به عنوان هدف تحقیق استفاده شد. نتایج به دست آمده نشان داد که خود کنترلی نقش واسطه ای در رابطه مثبت بین استرس ادراک شده و تمایل به اعتیاد به تلفن همراه در بین دانشجویان کارشناسی پرستاری داشت سرمایه روانشناختی می تواند رابطه بین خود کنترلی و گرایش به اعتیاد به تلفن همراه را تنظیم کند.

ژیائو و همکاران (۲۰۲۱)، پژوهشی با عنوان بررسی تاثیر اعتیاد به تلفن همراه بر استرس تحصیلی دانش آموزان انجام دادند. نتایج به دست آمده نشان داد که اعتیاد به تلفن همراه همچون وی چت با استرس تحصیلی کاربران ارتباط دارد. حتی زمانی که کاربر به مدت ۳ سال از تلفن همراه استفاده میکند تاثیرات منفی بیشتری بر استرس تحصیلی دانش آموزان می گذارد.

جیانگ و همکاران (۲۰۲۱)، پژوهشی با عنوان استرس تحصیلی و افسردگی نوجوانان چینی در دبیرستان های راهنمایی: مدل میانجیگری تعدیل شده فرسودگی تحصیلی و عزت نفس انجام دادند. نمونه ای از ۵۵۲ نوجوان چینی در دبیرستان های راهنمایی (میانگین سنی ۱۴/۴۸ سال، انحراف معیار = ۰/۹۸) از طریق نمونه گیری تصادفی خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند. نتایج به دست آمده نشان داد بین استرس تحصیلی و افسردگی با فرسودگی تحصیلی رابطه وجود دارد. علاوه بر این، تاثیر فرسودگی تحصیلی بر افسردگی توسط عزت نفس تعدیل می شود و این تاثیر برای نوجوانان با عزت نفس پایین قوی تر از افرادی است که دارای عزت نفس بالا هستند.

ریچاردسون و همکاران (۲۰۱۹)، پژوهشی با عنوان رابطه بین اعتیاد به موبایل و استرس تحصیلی دانشجویان انجام دادند. این مطالعه بر روی ۱۰۰ نفر از دانشجویان دانشگاه های مناطق روستایی و شهری منطقه ریواری انجام شد. نتایج به دست آمده نشان داد که بین استرس تحصیلی با اعتیاد به تلفن همراه همبستگی بالایی وجود دارد.

روش

پژوهش حاضر از نظر شیوه جمع آوری داده ها یک مطالعه توصیفی با طرح همبستگی است. از نظر نحوه ارائه نتایج جزء مطالعات کمی و از حیث هدف جزء تحقیقات کاربردی است که در آن اعتیاد به تلفن همراه به عنوان متغیر ملاک، استرس تحصیلی و هیجان خواهی به عنوان متغیر پیش بین و حرمت خود به عنوان متغیر میانجی در نظر گرفته شده است. جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه آزاد شهرستان کاشان در نیمسال اول سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ به حجم ۳۸۹۵ نفر با استعلام از اداره آموزش دانشگاه تشکیل دادند که به تفکیک دانشکده شامل دانشکده علوم انسانی ۲۲۴۵ نفر، دانشکده هنر و معماری ۴۲۰ نفر، دانشکده فنی مهندسی ۷۷۴ نفر و دانشکده علوم پزشکی ۴۵۶ نفر می شدند. حجم نمونه با توجه به تعداد اعضای جامعه و با استفاده از جدول مورگان، تعداد ۳۵۰ نفر به روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای و از بین دانشکده ها به این شرح: دانشکده علوم انسانی ۲۰۲ نفر و از رشته های روان شناسی ۱۲۱ نفر و حقوق ۸۱ نفر، دانشکده هنر و معماری ۳۸ نفر و از رشته های معماری ۲۹ نفر و طراحی لباس ۹ نفر، دانشکده فنی مهندسی ۷۰ نفر و از رشته های کامپیوتر ۵۲ نفر و نساجی ۱۸ نفر، دانشکده علوم پزشکی ۴۰ نفر و از رشته ی مهندسی پزشکی انتخاب شدند، از هر دانشکده چند کلاس انتخاب شدند و افراد آن کلاس به عنوان نمونه انتخاب شدند. به منظور تحلیل داده ها از دو روش آمار توصیفی و استنباطی استفاده می شود. در بخش توصیفی از شاخص هایی چون جدول فراوانی، رسم نمودار، میانگین و انحراف استاندارد و در بخش استنباطی از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر استفاده شد. جهت به دست آوردن نتایج و انجام محاسبات از نرم افزار تحلیل آماری SPSS 26 استفاده شد.

ابزار سنجش

پرسشنامه استاندارد اعتیاد به تلفن همراه سواری (۱۳۹۳)

پرسشنامه اعتیاد به تلفن همراه توسط سواری (۱۳۹۳) ساخته شده که دارای ۳ مولفه و ۱۳ گویه می باشد و هدف اصلی آن سنجش اعتیاد افراد به تلفن همراه است.

روش نمره گذاری

این پرسشنامه دارای ۱۳ سوال بوده و هدف آن ارزیابی اعتیاد به تلفن همراه از ابعاد مختلف (خلاصیت زدایی، میل گرایی و احساس تنهایی) می باشد. نمره گذاری پرسشنامه بصورت طیف لیکرت ۵ نقطه ای می باشد شامل هرگز، به ندرت، گاهی اوقات، اغلب اوقات و همیشه که امتیاز مربوط به هر گزینه به ترتیب ۱ تا ۵ نمره گذاری می شود. این پرسشنامه دارای ۳ بعد بوده که شامل خلاصیت زدایی با سوالات مربوطه ۷-۱، میل گرایی با سوالات مربوطه ۱۰-۸ و احساس تنهایی با سوالات مربوطه ۱۳-۱۱ ارائه گردیده است. برای بدست آوردن امتیاز مربوط به هر بعد، مجموع امتیازات

مربوط به تک تک سوالات آن بعد را با هم محاسبه نمائید. امتیازات کلی بالاتر نشان دهنده اعتیاد به تلفن همراه بیشتر بالاتر در فرد پاسخ دهنده خواهد بود و برعکس.

روایی و پایایی

تحلیل روایی پرسشنامه از طریق تحلیل عاملی تأییدی نشان داد که شاخص های نیکویی برازش ^۱GIF برابر با ۰/۹۰، جذر میانگین مجذورات خطای تقریب ^۲RMSEA برابر ۰/۰۶۱، شاخص برازندگی فزاینده ^۳IFI برابر ۰/۹۲ و شاخص برازندگی مقایسه ای ^۴CFI برابر ۰/۹۴ است. وقتی میزان CFI، GIF و IFI کوچکتر از ۰/۰۸ باشد لذا این شاخص ها نشان دهنده برازش مناسب و کافی مدل می باشند (هو بتلر، ۱۹۹۹). تحلیل نیز حاکی از آن بود مدل سه عاملی پیشنهادی نسبت به دو مدل دیگر از برازش بهتری برخوردار است و چون نسبت مجذور خی به درجه آزادی ۱/۳۶ است. لذا مدل سه عاملی، مدل مناسب تشخیص داده شد.

برای بررسی پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که نتایج آن برای بعد خلاقیت زدایی ۰/۷۸، برای بعد میل گرایی ۰/۷۶، برای بعد احساس تنهایی ۰/۸۴ ارائه گردیده است (احمدی، حیدری و بشپور، ۱۴۰۱).

پایایی کل پرسشنامه ۰/۸۷ برای عامل خلاقیت زدایی ۰/۷۸، برای عامل میل گرایی ۰/۷۶ و برای عامل احساس تنهایی ۰/۸۴ به دست آمده است. تحلیل همچنین نشان داد که دامنه بارهای عاملی خرده مقیاس خلاقیت زدایی از ۰/۸۴ تا ۰/۴۶۹، میل گرایی از ۰/۸۴۶ تا ۰/۶۰۲ و احساس تنهایی ۰/۷۸۷ تا ۰/۶ برآورد شده است.

پرسشنامه استرس تحصیلی گادزلا (۱۹۹۱)

گادزلا (۱۹۹۱) این ابزار را به منظور مطالعه عوامل استرس زای زندگی تحصیلی و واکنش نسبت به این عوامل طراحی کرد. این پرسشنامه یک ابزار خودگزارشی مداد و کاغذی است که از ۵۱ سوال در ۹ طبقه تشکیل شده است. این ابزار بر مدل نظری توصیف شده به وسیله موریس (۱۹۹۰) مبتنی است. مدل مزبور پنج طبقه عامل استرس زا (ناکامی ها، تعارضات، فشارها، تغییرات و استرس خود تحمیلی) و چهار نوع (بخش) واکنش نسبت به عوامل استرس زا (جسمانی، هیجانی، رفتاری و ارزیابی شناختی) را ارزیابی می کند.

نحوه نمره گذاری پرسشنامه استرس تحصیلی گادزلا

در هر خرده مقیاس برای بدست آوردن یک نمره کلی، سوالات با یکدیگر جمع می شوند. نمرات بالاتر به ترتیب نشان دهنده استرس تحصیلی بیشتر و واکنش های بیشتر نسبت به استرس است. در بخش عوامل استرس زای تحصیلی،

1. Goodness of Fit Index

2. Root-Mean-Square-Error of Approximation

3. Incremental Fit Index

4. Comparative Fit Index

خرده مقیاس ناکامی شامل هفت سوال، تعارض سه سوال، تغییرات سه سوال، فشار چهار سوال و در نهایت استرس خود تحمیل شده شش سوال است. در بخش واکنش نسبت به عوامل استرس‌زا، چهار نوع واکنش نسبت به عوامل استرس‌زای تحصیلی شامل فیزیولوژیک (۱۴ سوال)، هیجانی (۴ سوال)، رفتاری (هشت سوال) و شناختی (دو سوال) می‌باشد.

بعد از انتخاب تصادفی آزمودنی‌ها، پرسشنامه استرس تحصیلی برای پاسخگویی در اختیار دانش‌آموزان قرار گرفت. در دستورالعمل این پرسشنامه ضمن ارائه راهنمایی لازم در خصوص نحوه پاسخدهی، به این نکته اشاره گردید که دانش‌آموزان نام و نام خانوادگی خود یا نام مستعار انتخاب را بر روی پرسشنامه درج نمایند. آزمودنی‌ها پس از خواندن هر عبارت پاسخ‌های خود را براساس ۵ گزینه زیر که بصورت مقیاس درجه‌بندی لیکرت تنظیم شده است انتخاب می‌نمایند: ۱. هرگز ۲. بندرت ۳. گاه گاهی ۴. غالباً ۵. همیشه

میزان استرس دانش‌آموزان در سه طبقه خفیف متوسط و شدید رتبه‌بندی می‌شود. نمرات کمتر از ۱۰۲ به عنوان استرس خفیف نمرات ۱۰۳-۱۵۳ متوسط و نمرات بیشتر از ۱۵۴ به عنوان استرس شدید در نظر گرفته شد.

روایی و پایایی پرسشنامه استرس تحصیلی گادزلا

در خصوص پایایی هر یک از خرده مقیاس‌ها، میسرا و کاستیلو (۲۰۰۴) آلفای کرونباخ را برای خرده مقیاس‌های ناکامی‌ها، تعارض‌ها، فشارها، تغییرات و استرس خودتحمیل شده به ترتیب ۰/۶۵، ۰/۶۳، ۰/۷۱، ۰/۷۵ و ۰/۶۳ و ضریب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های فیزیولوژیک، هیجانی، رفتاری و شناختی را به ترتیب ۰/۷۸، ۰/۸۱، ۰/۶۸ و ۰/۸۵ گزارش کرده‌اند. (زارع زاده، ۱۴۰۰).

مطالعات متعددی با استفاده از SLSI انجام گرفته است. برخی از این مطالعات روایی این ابزار را گزارش کرده‌اند. برای مثال روایی هم زمان SLSI به وسیله گادزلا از پاسخ‌های ۸۷ دانشجوی و گادزلا و همکاران بر روی پاسخ‌های ۲۹۰ دانش‌آموز گزارش شده است. در این مطالعه، برای تعیین روایی پرسشنامه استرس تحصیلی گادزلا از روش تعیین شاخص روایی محتوا استفاده شد. به این صورت که این ابزار در اختیار ده نفر از اساتید صاحب نظر دانشکده پرستاری و مامایی مشهد و دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه فردوسی قرار گرفت. اساتید، صاحب نظر در رشته روان پرستاری، علوم تربیتی و مشاوره بودند. سپس نظرات اصلاحی و پیشنهادی آنها گردآوری و اجرا گردید.

پایایی ابزار پژوهش

این ابزار، توسط شگری و همکاران در سال ۱۳۸۷ به فارسی ترجمه و روایی (روایی محتوا و تطابق فرهنگی) و پایایی (۰/۸۰) آن نیز تایید شده است. در مطالعات داخل کشور نیز، پژوهش‌های متعددی از این ابزار بهره برده‌اند و پایایی آن را به تایید رسانده‌اند. در پژوهش شگری ۱۳۸۵، ضریب پایایی پرسشنامه مورد نظر با روش آلفای کرونباخ محاسبه گردید و ضرایب برای خرده مقیاس‌های ناکامی‌ها، تعارض‌ها، فشارها، تغییرات و استرس خود تحمیل شده به ترتیب ۰/۷۴،

۰/۷۹، ۰/۷۰، ۰/۷۵، ۰/۷۷ برای خرده مقیاس‌های واکنش‌های فیزیولوژیک، هیجانی، رفتاری و شناختی این ضرایب به ترتیب ۰/۸۴، ۰/۸۰، ۰/۷۴/۸۸ و برای نمره کلی استرس، ۰/۸۰ به دست آمد. در این پژوهش روایی سازه این پرسشنامه با استفاده از روش تحلیل عاملی تاییدی مورد تایید قرار گرفت ($p > 0.0001$ ، $F^2 = 1322.83$) (شکری و همکاران، ۱۳۸۷).

پرسشنامه عزت نفس روزنبرگ (۱۹۶۵)

این مقیاس یکی از رایجترین مقیاس‌های اندازه‌گیری عزت نفس بوده و به منظور ارائه یک تصویر کلی از نگرش‌های مثبت و منفی درباره خود به وجود آمده است. این مقیاس ضرایب همبستگی قوی تری نسبت به پرسشنامه عزت نفس کوپر اسمیت دارد و در سنجش سطوح عزت نفس دارای روایی بیشتری است و واجد قابلیت اعتماد و اعتبار (همگرا و واگرا) مناسب است (رضایی و همکاران، ۱۳۹۴).

روش نمره گذاری:

پرسشنامه عزت نفس روزنبرگ از ۱۰ ماده، مبتنی بر خودسنجی است برای اندازه‌گیری عزت نفس کلی تهیه شده است و برای همه سنین قابل اجرا است که در آن از آزمودنی خواسته می‌شود تا براساس مقیاس لیکرت چهار درجه‌ای از کاملاً موافق تا کاملاً مخالف به دقت به آنها پاسخ دهد. دامنه نمرات این مقیاس از ۱۰ تا ۴۰ بوده که نمرات بالاتر نشان دهنده عزت نفس بالاتر است (رجبی و بهلول، ۱۳۸۶).

نمره گذاری این مقیاس برحسب جهت مثبت و منفی بودن سوال به صورت مستقیم و معکوس انجام می‌گیرد. ۵ عبارت آن به شکل مثبت (گویه‌های شماره ۱ تا ۵) و ۵ عبارت دیگر به صورت منفی (گویه‌های شماره ۶ تا ۱۰) ارائه شده است. شیوه نمره گذاری این مقیاس به این ترتیب است: سوالات ۱ الی ۵، کاملاً مخالفم = صفر، مخالفم = ۱، موافقم = ۲ و کاملاً موافقم دارای نمره ۳ می‌باشد. همچنین در سوالات ۵ الی ۱۰، کاملاً موافقم = صفر، موافقم = ۱-، مخالفم = ۲- و کاملاً مخالفم دارای نمره ۳- می‌باشد.

روایی و پایایی

روزنبرگ باز پدیدآوری مقیاس را ۰/۹ و مقیاس‌پذیری آن را ۰/۷ گزارش کرده است. ضرایب آلفای کرونباخ برای این مقیاس در نوبت اول ۰/۸۷ برای مردان و ۰/۸۶ برای زنان و در نوبت دوم ۰/۸۸ برای مردان و ۰/۸۷ برای زنان محاسبه شده است. همبستگی آزمون مجدد در دامنه ی ۰/۸۸-۰/۸۲ و ضریب همسانی درونی یا آلفای کرونباخ در دامنه ی ۰/۸۸-۰/۷۷ قرار دارد. این مقیاس از روایی رضایت بخشی (۰/۷۷) برخوردار است. همچنین همبستگی بالایی با پرسشنامه ملی نیویورک و گاتمن در سنجش عزت نفس دارد، لذا روایی محتوای آن نیز مورد تأیید است.

نتایج پژوهش پالمن و آلیک^۱ (۲۰۰۰) نشان داده است که ضریب روایی درونی این مقیاس ۰/۸۴ است که با نتایج پژوهش روزنبرگ (۱۹۷۹) بسیار مشابه است ضرایب همبستگی بازآزمایی با فاصله زمانی دو هفته پنج ماه و یک سال به ترتیب ۰/۸۴، ۰/۸۶، ۰/۶۲ گزارش شده است همچنین پالمن و آلیک (۲۰۰۰) نشان داده اند که همبستگی های عزت نفس روزنبرگ با ویژگی هایی مانند افسردگی (۰/۵۹-) مقیاس خودپنداره آشکار (۰/۴۱) اضطراب (۰/۴۲) خصومت (۰/۳۹-) روان رنجور خویی (۰/۵۹-) و برون گرایی (۰/۳۱) نشانگر روایی مناسب ابزار هستند. لورنز (۱۹۹۸) ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۸ را برای نسخه ی انگلیسی و ۰/۷۷ را برای نسخه اسپانیایی این پرسشنامه گزارش کرده است (برخوری و همکاران، ۱۳۸۸).

پژوهش محمدی (۱۳۸۴) بر روی ۱۸۵ نفر از دانشجویان دانشگاه شیراز پایایی پرسشنامه عزت نفس روزنبرگ از طریق سه روش آلفای کرونباخ بازآزمایی و دو نیمه سازی به ترتیب ۰/۶۹، ۰/۷۸، ۰/۶۸ بودند. روایی همزمان این مقیاس با به کارگیری پرسشنامه عزت نفس کوپر اسمیت و خرده مقیاس های افسردگی و اضطراب از چک لیست نشانه های بیماری ۹۰ تجدید نظر شده برآورد شده و بین عزت نفس روزنبرگ و عزت نفس کوپر اسمیت همبستگی مثبت معنادار ۰/۶۱ و بین عزت نفس با اضطراب و افسردگی به ترتیب همبستگی منفی معنادار ۰/۴۳- و ۰/۵۴- به دست آمده است.

پرسشنامه هیجان خواهی زاگرم (۱۹۷۸)

زاگرم این مقیاس را در سال ۱۹۷۸ تهیه کرد. این مقیاس از چهار عامل فرعی «هیجان طلبی و ماجراجویی»، «تجربه طلبی»، «گریز از بازداری» و «ملال پذیری» تشکیل می شود. برای هر یک از این عوامل فرعی، ده ماده تست در نظر گرفته شده است. مجموعه مواد مقیاس شامل ۴۰ ماده دو جزئی می باشد که اجزاء هر ماده با دو جزء (الف) و (ب) از هم جدا و مشخص می شوند، به طوری که آزمودنی ها می توانند به یک جزء از هر ماده پاسخ دهند (سلطانی، فولادوند و فتحی آشتیانی، ۱۳۸۸).

آزمودنی پس از خواندن هر ماده باید با صداقت در یکی از مربعات مربوطه به هر ماده علامت بگذارد. اگر پاسخ وی هماهنگ با کلید نمره گذاری باشد در ازای هر پاسخ هماهنگ با کلید یک نمره دریافت می کند چنان چه مردان و زنان در این پرسشنامه، نمره ی بالاتر از ۲۰ کسب نمایند جزء گروه هیجان خواه و چنان چه نمره ی کمتر از ۲۰ کسب نمایند جزء گروه عادی محسوب می شوند. در پرسشنامه هیجان خواهی زاگرم سوالات ۱-۳-۴-۹-۱۰-۱۲-۱۳-۱۵-۱۶-۱۹-۲۶-۲۷-۳۰-۳۲-۳۳-۳۵-۴۰ به صورت صفر و یک و سوالات ۲-۵-۶-۷-۸-۱۱-۱۴-۱۷-۱۸-۲۰-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۷-۳۱-۳۴-۳۶-۳۷-۳۸-۳۹ به صورت یک و صفر نمره می گیرند (خانجانی، فخرایی و بدری، ۱۳۹۰).

تجربه طلبی: ۴-۶-۹-۱۰-۱۴-۱۸-۱۹-۲۲-۲۶-۳۷

ماجراجویی: ۳-۱۱-۱۶-۱۷-۲۰-۲۱-۲۳-۲۸-۳۸-۴۰

1. Palman and Alik

ملاط پذیرى: ۲-۵-۷-۱۵-۲۴-۲۷-۳۱-۳۴-۳۹

گريز از بازدارى: ۱-۱۲-۱۳-۲۵-۲۹-۳۰-۳۲-۳۳-۳۵-۳۶

هر ماده از این پرسشنامه از دو جزء تشکیل شده است. که آزمودنی حتما به یکی از دو جزء پاسخ داده است. اگر پاسخ وی هماهنگ با کلید نمره گذاری باشد، به ازای هر پاسخ هماهنگ با کلید، یک نمره دریافت می کند. نمره آزمودنی که از صفر تا چهل می تواند نوسان داشته باشد، میزان هیجان خواهی فرد را مشخص می کند. سپس نمره فرد را می توان براساس میانگین وانحراف استاندارد مقیاس تبیین کرد. واریانس کل سؤالات برابر با ۸/۵۷۷۲، واریانس کل تست ۳۸/۹۳، میانگین تست ۲۱/۰۲، انحراف استاندارد مقیاس ۶/۲۴، اعتبار کل تست ۰/۷۸۱ و خطای استاندارد کل تست برابر ۲/۹۲ است.

روایی و پایایی

مقیاس کلی چهل ماده ای در شکل پنجم در خارج از کشور، همسانی درونی مناسبی را در محدوده ۰/۸۳ تا ۰/۸۶ نشان می دهد. در پژوهش زاکرمن، پایایی این آزمون ۰/۸۵ گزارش شده است. در این پژوهش الفای کرونباخ کل پژوهش ۰/۷۴ و برای عامل ها به ترتیب ۰/۵۳ و ۰/۶۱ و ۰/۶۲ و ۰/۶۷ به دست آمد. در زمینه اعتبار درونی این مقیاس، هر چند تحقیقات بسیاری انجام نشده است. اعتبار درونی پرسشنامه در کل آزمون و زیر مقیاس های آن در جمعیت زنان و مردان را کرولا در سال ۱۹۷۸، به شرح زیر گزارش کرده است: اعتبار درونی برای مردان در زیر مقیاس های هیجان خواهی و ماجراجویی، بازداري زدایی، ملاط پذیری و اعتبار کلی آزمون به ترتیب عبارت از: ۰/۸۱، ۰/۶۵، ۰/۷۸، ۰/۶۵، ۰/۸۳ و برای زنان به همان ترتیب عبارت از: ۰/۸۲، ۰/۶۷، ۰/۷۵، ۰/۵۹، ۰/۸۶ (کرولا، ۱۹۷۸).

در ایران شکل پنجم این مقیاس توسط محوی شیرازی هنجاریابی گردیده است، در این هنجاریابی مقیاس هیجان خواهی زاکرمن با تغییرات بسته به فرهنگ بر روی دانشجویان فنی دانشگاه های تهران انجام شده است. به این منظور در یک بررسی ۶۶۸ نفر (۳۳۲ دختر و ۳۳۶ پسر) از ۵ دانشگاه فنی و مهندسی (تهران، صنعتی شریف، خواجه نصیر، امیر کبیر و علم و صنعت) به روش تصادفی در پژوهش مشارکت کردند. یافته های این پژوهش در درجه نخست حاکی از آن است که مقیاس هیجان خواهی زاکرمن بسته به فرهنگ را می توان به عنوان یک مقیاس ساده و معتبر و روا به منظور سنجش میزان هیجان خواهی به کار برد. از طرفی، مقیاس هیجان خواهی زاکرمن از اعتبار و پایایی کافی برخوردار و از یک عامل کلی اشباع است (محوی شیرازی، ۱۳۸۷).

در پژوهش سلطانی، فولادوند و فتحی آشتیانی (۱۳۸۸) آلفای کرونباخ کل پرسشنامه ۰/۷۴ و برای عامل ها به ترتیب ۰/۵۳، ۰/۶۱، ۰/۶۲ و ۰/۶۷ به دست آمد. در این پژوهش پایایی مربوط به زیر مقیاس های هیجان خواهی به این ترتیب محاسبه شد: تجربه طلبی ۰/۶۳-، ماجراجویی ۰/۶۳- و ملاط پذیری ۰/۷۵ و گریز از بازداري ۰/۶۶.

در ایران اختیاری، صفایی و اسماعیلی (۱۳۸۷) آلفای کرونباخ ۰/۷۶ در مصرف کنندگان مواد و ۰/۷۷ در افراد سالم به دست آورده اند. همچنین آن‌ها میزان همبستگی این پرسشنامه را با مقیاس تکانشگری بارت و دیکمن ۰/۴۰ گزارش کرده اند. در این پژوهش، آلفای کرونباخ ابزار برابر با ۰/۸۰ به دست آمد.

یافته‌های توصیفی

ویژگی‌های جمعیت شناختی

جدول ۱- توزیع حجم نمونه براساس ویژگی‌های جمعیت شناختی

جنسیت	فراوانی	درصد فراوانی
مرد	۱۱۲	۳۲
زن	۲۳۸	۶۸
کل	۳۵۰	۱۰۰
رشته تحصیلی	-	-
روانشناسی	۱۲۱	۳۴/۶
حقوق	۸۱	۲۳/۱
طراحی لباس	۹	۲/۶
معماری	۲۹	۸/۳
کامپیوتر	۵۲	۱۴/۹
نساجی	۱۸	۵/۱
مهندسی پزشکی	۴۰	۱۱/۴
وضعیت تأهل	-	-
مجرد	۲۷۲	۷۷/۷
متأهل	۷۷	۲۲
بیوه یا مطلقه	۱	۰/۳
وضعیت شغلی	-	-
شاغل	۱۹۴	۵۵/۴
بیکار	۱۵۶	۴۴/۶

براساس جدول (۳۲/۰ درصد) از دانشجویان مرد، (۶۸/۰ درصد) زن بودند. بیشترین درصد از دانشجویان (۳۴/۶ درصد) در رشته روانشناسی و کمترین درصد (۲/۶ درصد) در رشته طراحی لباس مشغول به تحصیل بودند. (۷۷/۷ درصد) از دانشجویان مجرد و (۲۲/۰ درصد) متأهل بودند. (۵۵/۴ درصد) از دانشجویان شاغل و (۴۴/۶ درصد) بیکار بودند.

جدول ۲- یافته های توصیفی مربوط به متغیرهای جمعیت شناختی (متغیرهای کمی)

متغیر	تعداد	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
سن	۳۵۰	۱۸	۴۹	۲۱/۶۸	۳/۵۳	۱/۷۸	۱/۹۴
معدل	۳۵۰	۱۳	۱۹/۸۰	۱۷/۷۵	۱/۱۵	-۰/۶۰	۰/۷۹

جدول ۲- یافته های توصیفی متغیرهای کمی جمعیت شناختی را نشان می دهد. میانگین و انحراف سن به ترتیب ۲۱/۶۸ و ۳/۵۳، متغیر معدل ۱۷/۷۵ و ۱/۱۵ بود. با توجه به این که میزان قدر مطلق کجی و کشیدگی متغیرهای پژوهش کمتر از ۲ می باشد می توان گفت توزیع متغیرهای مورد مطالعه نرمال می باشد.

در جدول ۳-، شاخص های آمار توصیفی برای نمونه مورد بررسی ($n=350$) شامل میانگین، انحراف استاندارد، حداقل، حداکثر، کجی و کشیدگی برای متغیرهای مورد نظر آورده شده است.

جدول ۳- یافته های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش

متغیر	سطوح	تعداد	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
اعتیاد به تلفن همراه	نمره کل	۳۵۰	۱۷	۵۸	۳۶/۹۳	۷/۵۱	-۰/۱۶	۰/۲۴
	خلاقیت زدایی	۳۵۰	۷	۳۴	۱۷/۷۶	۴/۶۹	۰/۴۳	۰/۷۲
	میل گرایی	۳۵۰	۴	۱۵	۱۰/۸۸	۲/۳۵	-۱/۰۶	۰/۶۵
	احساس تنهایی	۳۵۰	۳	۱۴	۸/۲۷	۲/۲۷	-۰/۲۶	-۰/۴۲
استرس تحصیلی	نمره کل	۳۵۰	۱۰	۳۰	۲۱/۵۲	۳/۹۲	-۰/۸۱	۰/۸۴
	نمره کل	۳۵۰	۷۳	۲۱۳	۱۵۷/۹۸	۲۷/۱۴	-۰/۶۴	۰/۳۵
	ناکامی ها	۳۵۰	۸	۳۲	۲۲/۲۴	۴/۷۱	-۰/۴۵	۰/۲۶
	تعارض	۳۵۰	۴	۱۵	۸/۷۴	۲/۲۱	۰/۳۵	۰/۴۱
	تغییرات	۳۵۰	۳	۱۵	۷/۸۰	۳/۶۹	۰/۳۰	۰/۰۴
	فشار	۳۵۰	۴	۱۹	۱۰/۵۱	۳/۵۷	-۰/۰۳	-۰/۴۷

استرس خودتحمیل شده	۳۵۰	۶	۲۱	۱۳/۸۸	۳/۲۸	۰/۰۶	-۰/۳۶
فیزیولوژیک	۳۵۰	۱۸	۶۹	۵۱/۶۲	۱۰/۲۳	-۰/۸۶	۰/۳۴
هیجانی	۳۵۰	۴	۲۰	۱۰/۰۱	۳/۴۸	-۰/۱۱	-۰/۶۶
رفتاری	۳۵۰	۱۲	۴۰	۲۸/۶۵	۵/۸۶	-۰/۵۹	۰/۰۴
شناختی	۳۵۰	۲	۱۰	۴/۵۰	۲/۰۱	۰/۸۲	۰/۵۱
نمره کل	۳۵۰	۵۶	۱۰۳	۷۹/۰۷	۶/۵۵	۰/۱۴	۰/۷۷
هیجان خواهی	۳۵۰	۲۷	۵۲	۳۹/۹۱	۳/۱۱	۰/۳۱	۱/۴۰
تجربه طلبی	۳۵۰	۱۰	۱۹	۱۳/۷۱	۱/۵۷	۰/۲۵	-۰/۰۰۳
ماجراجویی	۳۵۰	۵	۹	۷/۲۱	۰/۹۵	-۰/۲۰	-۰/۳۹
ملال پذیری	۳۵۰	۶	۱۲	۸/۴۸	۱/۰۵	۰/۰۱	۰/۴۰
تنوع طلبی	۳۵۰	۵	۹	۶/۸۱	۱/۱۱	۰/۲۹	-۰/۵۴
گریز از بازداری	۳۵۰	۲	۴	۲/۹۵	۰/۶۷	۰/۰۶	-۰/۷۸

جدول ۳- یافته های توصیفی متغیر های پژوهش را نشان می دهد. میانگین و انحراف اعتیاد به تلفن همراه به ترتیب ۳۶/۹۳ و ۷/۵۱، متغیر حرمت خود ۲۱/۵۲ و ۳/۹۲، استرس تحصیلی ۱۵۷/۹۸ و ۲۷/۱۴ و هیجان خواهی ۷۹/۰۷ و ۶/۵۵ بود. با توجه به این که میزان قدر مطلق کجی و کشیدگی متغیرهای پژوهش کمتر از ۲ می باشد می توان گفت توزیع متغیرهای مورد مطالعه نرمال می باشد.

۳-۴- یافته های استنباطی (ازمون فرضیه های پژوهش) جدول ۴- ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش (n=۳۵۰)

متغیرها	ضرایب همبستگی			
	۱	۲	۳	۴
۱- اعتیاد به تلفن همراه	۱/۰۰			
۲- حرمت خود	-۰/۲۸۲**	۱/۰۰		
۳- استرس تحصیلی	۰/۵۴۱**	-۰/۲۳۴**	۱/۰۰	
۴- هیجان خواهی	۰/۲۹۱**	-۰/۲۶۶**	۰/۱۴۳*	۱/۰۰

* معنی داری در سطح ۰/۰۵

** معنی داری در سطح ۰/۰۱

بر اساس نتایج جدول ۴- که نتایج ضریب همبستگی پیرسون برای بررسی رابطه خطی بین متغیرهای پژوهش را نشان می دهد:

بین حرمت خودبا اعتیاد به تلفن همراه رابطه منفی و معنی دار وجود دارد ($r = -0/282$ ، $p < 0/01$).

بین استرس تحصیلی با اعتیاد به تلفن همراه رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد ($r = 0/541$ ، $p < 0/01$).

بین هیجان خواهی با اعتیاد به تلفن همراه رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد ($r = 0/291$ ، $p < 0/01$).

بین استرس تحصیلی با حرمت خود رابطه منفی و معنی دار وجود دارد ($r = -0/234$ ، $p < 0/01$).

بین هیجان خواهی با حرمت خود رابطه منفی و معنی دار وجود دارد ($r = -0/262$ ، $p < 0/01$).

در جدول ۵ - مفروضه های عدم هم خطی چندگانه بین متغیرهای پیش بین با استفاده از آماره های قدرت تحمل و عامل تورم واریانس و عدم همبستگی بین خطاها با استفاده از آزمون دوربین واتسون بررسی شده است.

جدول ۵- آماره های قدرت تحمل و عامل تورم واریانس برای بررسی مفروضه هم خطی چندگانه بین متغیر های پیش بین پژوهش

متغیر ها	آماره هم خطی بودن	آماره دوربین واتسون
	قدرت تحمل	عامل تورم واریانس
حرمت خود	۰/۹۰	۱/۱۰
استرس تحصیلی	۰/۹۴	۱/۰۶
هیجان خواهی	۰/۹۴	۱/۰۶

یکی از مفروضه های تحلیل رگرسیون چندگانه مفروضه ی هم خطی چندگانه است که قبل از انجام تحلیل باید بررسی شود. موضوع هم خطی چندگانه، همبستگی متقابل بالا بین متغیرهای مستقل (حرمت خود، استرس تحصیلی و هیجان خواهی) را نشان می دهد. اگر دو متغیر پیش بین با یکدیگر همبستگی بالایی داشته باشند، مثلاً ۰/۹۰، آن‌ها واریانس یکسانی از متغیر ملاک را تبیین می کنند. این پدیده مهمی است که در آزمون های تحلیل چند متغیری باید از آن اجتناب کرد (گیلز، ۲۰۰۲). برای بررسی این مفروضه از دو آماره قدرت تحمل و عامل تورم واریانس استفاده می شود. اگر مقدار تحمل برای یک متغیر خاص ۰/۰۱ یا کمتر باشد حاکی از هم خطی چندگانه است. روش دیگر برای محاسبه تحمل یک متغیر سنجش VIF برای هر متغیر مستقل است. مقادیر بزرگتر VIF نشان دهنده واریانس بیشتر وزن رگرسیون آن متغیر پیش بین است. VIF بزرگتر از ۱۰ نشان دهنده هم خطی چندگانه است. (لاورنس و همکاران؛ ترجمه پاشا شریفی و همکاران، ۱۳۹۱). در تحقیق حاضر، مقادیر تحمل و VIF در داخل دامنه های مطلوب قرار دارند، که نشان می دهد بین متغیر های پیش بین هم خطی چندگانه وجود ندارد.

آماره دوربین واتسون با مقدار (۱/۵۲) نشان می‌دهد که مفروضه عدم همبستگی بین خطاها رعایت شده است.

۱-۳-۴- بررسی برازش مدل کلی

فرضیه اصلی: می‌توان با ارائه مدلی اعتیاد به تلفن همراه را براساس استرس تحصیلی و هیجان خواهی با میانجی‌گری حرمت خود تبیین نمود.

جدول ۶- تحلیل واریانس پیش‌بینی اعتیاد به تلفن همراه متغیرهای نمرات واریانس‌های تساوی پیش‌فرض مورد در لوین آزمون نتایج جدول ۸:

مدل	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	sig
رگرسیون	۶۹۳۲/۶۸	۳	۲۳۱۰/۸۹	۶۲/۴۹	۰/۰۰۰
باقیمانده	۱۲۷۹۳/۶۶	۳۴۶	۳۶/۹۷		
کل	۱۹۷۲۶/۳۵	۳۴۹			

جدول ۷- تحلیل واریانس پیش‌بینی حرمت خود

مدل	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	sig
رگرسیون	۵۷۸/۹۲	۲	۲۸۹/۴۶	۲۱/۰۱	۰/۰۰۰
باقیمانده	۴۷۸۰/۳۹	۳۴۷	۱۳/۷۷		
کل	۵۳۵۹/۳۱	۳۴۹			

با توجه به نتایج جداول فوق که در آن مقادیر آماره فیشر (F) در سطح اطمینان ۹۹ درصد معنادار شده است، می‌توان نتیجه گرفت که مدل از وضعیت برازش مناسب برخوردار است. به عبارت دیگر، مدل نظری تدوین شده برای پیش‌بینی اعتیاد به تلفن همراه بر اساس استرس تحصیلی و هیجان خواهی با میانجی‌گری حرمت خود یک مدل مطلوب است.

۴-۴- آزمون فرضیات

فرضیه اول: استرس تحصیلی بر اعتیاد به تلفن همراه اثر مستقیم دارد.

جدول ۸- جدول ضریب مسیر و عدد معنی داری رابطه استرس تحصیلی با اعتیاد به تلفن همراه

فرضیه	ضریب مسیر	آماره T	نتیجه آزمون
استرس تحصیلی با اعتیاد به تلفن همراه	۰/۴۹	۱۲/۲۰	تأیید فرضیه

با توجه با مقدار آماره T (۱۲/۲۰) که بیشتر از ۲/۵۸ است ، می توان نتیجه گرفت استرس تحصیلی با ضریب استاندارد ۰/۴۹ به صورت مثبت در سطح ۹۹ درصد اطمینان بر اعتیاد به تلفن همراه در بین دانشجویان دانشگاه آزاد کاشان تأثیر مستقیم معنی داری دارد. ($P < ۰.۰۱$).

فرضیه دوم: هیجان خواهی بر اعتیاد به تلفن همراه اثر مستقیم دارد.

جدول ۹- جدول ضریب مسیر و عدد معنی داری رابطه هیجان خواهی با اعتیاد به تلفن همراه

فرضیه	ضریب مسیر	آماره T	نتیجه آزمون
هیجان خواهی با اعتیاد به تلفن همراه	۰/۱۹	۴/۳۰	تأیید فرضیه

با توجه با مقدار آماره T (۴/۳۰) که بیشتر از ۲/۵۸ است ، می توان نتیجه گرفت هیجان خواهی با ضریب استاندارد ۰/۱۹ به صورت مثبت در سطح ۹۹ درصد اطمینان بر اعتیاد به تلفن همراه در بین دانشجویان دانشگاه آزاد کاشان تأثیر مستقیم معنی داری دارد. ($P < ۰.۰۱$).

فرضیه سوم: حرمت خود بر اعتیاد به تلفن همراه اثر مستقیم دارد.

جدول ۱۰- جدول ضریب مسیر و عدد معنی داری رابطه حرمت به خود با اعتیاد به تلفن همراه

فرضیه	ضریب مسیر	آماره T	نتیجه آزمون
حرمت خود با اعتیاد به تلفن همراه	-۰/۱۲	-۲/۶۰	تأیید فرضیه

با توجه با مقدار آماره T ($-۲/۶۰$) که بیشتر از $۲/۵۸$ است ، می توان نتیجه گرفت حرمت به خود با ضریب استاندارد $-۰/۱۲$ - به صورت منفی در سطح ۹۹ درصد اطمینان بر اعتیاد به تلفن همراه در بین دانشجویان دانشگاه آزاد کاشان تأثیر مستقیم معنی داری دارد. ($P < ۰.۰۱$).

فرضیه چهارم: استرس تحصیلی بر حرمت خود همراه اثر مستقیم دارد.

جدول ۱۱- جدول ضریب مسیر و عدد معنی داری رابطه استرس تحصیلی با حرمت به خود

فرضیه	ضریب مسیر	آماره t	نتیجه آزمون
استرس تحصیلی با حرمت خود	$-۰/۲۰$	$-۳/۹۹$	تأیید فرضیه

با توجه با مقدار آماره T ($-۳/۹۹$) که بیشتر از $۲/۵۸$ است ، می توان نتیجه گرفت استرس تحصیلی با ضریب استاندارد $-۰/۲۰$ - به صورت منفی در سطح ۹۹ درصد اطمینان بر حرمت به خود در بین دانشجویان دانشگاه آزاد کاشان تأثیر مستقیم معنی داری دارد. ($P < ۰.۰۱$).

فرضیه پنجم: هیجان خواهی بر حرمت خود همراه اثر مستقیم دارد.

جدول ۱۲- جدول ضریب مسیر و عدد معنی داری رابطه هیجان خواهی با حرمت به خود

فرضیه	ضریب مسیر	آماره t	نتیجه آزمون
هیجان خواهی با حرمت خود	$-۰/۲۳$	$-۴/۶۹$	تأیید فرضیه

با توجه با مقدار آماره T ($-۴/۶۹$) که بیشتر از $۲/۵۸$ است ، می توان نتیجه گرفت هیجان خواهی با ضریب استاندارد $-۰/۲۳$ - به صورت منفی در سطح ۹۹ درصد اطمینان بر حرمت به خود در بین دانشجویان دانشگاه آزاد کاشان تأثیر مستقیم معنی داری دارد. ($P < ۰.۰۱$).

فرضیه ششم: استرس تحصیلی با نقش واسطه ای حرمت خود بر اعتیاد به تلفن همراه اثر غیر مستقیم دارد.

جدول ۱۳- جدول ضریب مسیر و عدد معنی داری رابطه استرس تحصیلی با اعتیاد به تلفن همراه

فرضیه	ضریب مسیر	آماره t	نتیجه آزمون
استرس تحصیلی با اعتیاد به تلفن همراه	$۰/۰۲$	$۲/۱۶$	تأیید فرضیه

با توجه با مقدار آماره T (۲/۱۶) که بیشتر از ۱/۹۶ است ، می توان نتیجه گرفت استرس تحصیلی با ضریب استاندارد ۰/۰۲ به صورت مثبت در سطح ۹۵ درصد اطمینان بر اعتیاد به تلفن همراه با نقش واسطه ای حرمت به خود در بین دانشجویان دانشگاه آزاد کاشان تأثیر غیرمستقیم معنی داری دارد. ($P < 0.05$).

فرضیه هفتم: هیجان خواهی با نقش واسطه ای حرمت خود بر اعتیاد به تلفن همراه اثر غیر مستقیم دارد.

جدول ۱۴- جدول ضریب مسیر و عدد معنی داری رابطه هیجان خواهی با اعتیاد به تلفن همراه

فرضیه	ضریب مسیر	آماره t	نتیجه آزمون
هیجان خواهی با اعتیاد به تلفن همراه	۰/۰۳	۲/۲۵	تأیید فرضیه

با توجه با مقدار آماره T (۲/۲۵) که بیشتر از ۱/۹۶ است ، می توان نتیجه گرفت هیجان خواهی با ضریب استاندارد ۰/۰۳ به صورت مثبت در سطح ۹۵ درصد اطمینان بر اعتیاد به تلفن همراه با نقش واسطه ای حرمت به خود در بین دانشجویان دانشگاه آزاد کاشان تأثیر غیرمستقیم معنی داری دارد. ($P < 0.05$).

در ادامه خلاصه نتایج پژوهش در جدول ۴-۱۳- گزارش شده است

جدول ۱۵- جدول ضریب مسیر و عدد معنی داری متغیرهای برونزا و میانجی بر اعتیاد به تلفن همراه

متغیرها	اثر مستقیم	اثر غیر مستقیم	اثر کل	آماره t	نتیجه آزمون
استرس تحصیلی بر اعتیاد به تلفن همراه	۰/۴۹**	۰/۰۲*	۰/۵۱**	۱۱/۵۸	تایید فرضیه
هیجان خواهی بر اعتیاد به تلفن همراه	۰/۱۹**	۰/۰۳*	۰/۲۲**	۴/۹۶	تایید فرضیه
حرمت خود بر اعتیاد به تلفن همراه	-۰/۱۲**	-	-۰/۱۲**	-۲/۶۰	تایید فرضیه
استرس تحصیلی بر حرمت خود	-۰/۲۰**	-	-۰/۲۰**	-۳/۹۹	تایید فرضیه
هیجان خواهی بر حرمت خود	-۰/۲۳**	-	-۰/۲۳**	-۴/۶۹	تایید فرضیه

براساس نتایج جدول ۱۵-

- استرس تحصیلی با ($\beta = 0.49, p < 0.01$) به صورت مستقیم و مثبت با اعتیاد به تلفن همراه رابطه معنی داری دارد. استرس تحصیلی با ($\beta = 0.02, p < 0.05$) به صورت غیر مستقیم با میانجی گری حرمت خود با اعتیاد به تلفن همراه رابطه معنی داری دارد. اثر کل این متغیر بر اعتیاد به تلفن همراه ($\beta = 0.51, p < 0.01$) می باشد که از نظر آماری معنی دار می باشد.

- هیجان خواهی با ($\beta = 0/19, p < 0/01$) به صورت مستقیم و مثبت با اعتیاد به تلفن همراه رابطه معنی داری دارد. هیجان خواهی با ($\beta = 0/03, p < 0/05$) به صورت غیر مستقیم با میانجی گری حرمت خود با اعتیاد به تلفن همراه رابطه معنی داری دارد. اثر کل این متغیر بر اعتیاد به تلفن همراه ($\beta = 0/22, p < 0/01$) می باشد که از نظر آماری معنی دار می باشد.
- حرمت خود با ($\beta = -0/12, p < 0/01$) به صورت مستقیم و منفی با اعتیاد به تلفن همراه رابطه معنی داری دارد.
- استرس تحصیلی با ($\beta = -0/20, p < 0/01$) به صورت مستقیم و منفی با حرمت خود رابطه معنی داری دارد.
- هیجان خواهی با ($\beta = -0/23, p < 0/01$) به صورت مستقیم و منفی با حرمت خود رابطه معنی داری دارد.

جدول ۱۶- میزان واریانس تبیین شده اعتیاد به تلفن همراه از طریق متغیرهای پیش بین

متغیر پیش بین	متغیر ملاک	واریانس تبیین شده R ²
استرس تحصیلی ، هیجان خواهی و حرمت خود	اعتیاد به تلفن همراه	۰/۳۵
استرس تحصیلی ، هیجان خواهی	اعتیاد به تلفن همراه	۰/۳۳
استرس تحصیلی ، هیجان خواهی	حرمت خود	۰/۱۰

جدول ۱۶- میزان واریانس تبیین شده اعتیاد به تلفن همراه از طریق متغیرهای پیش بین

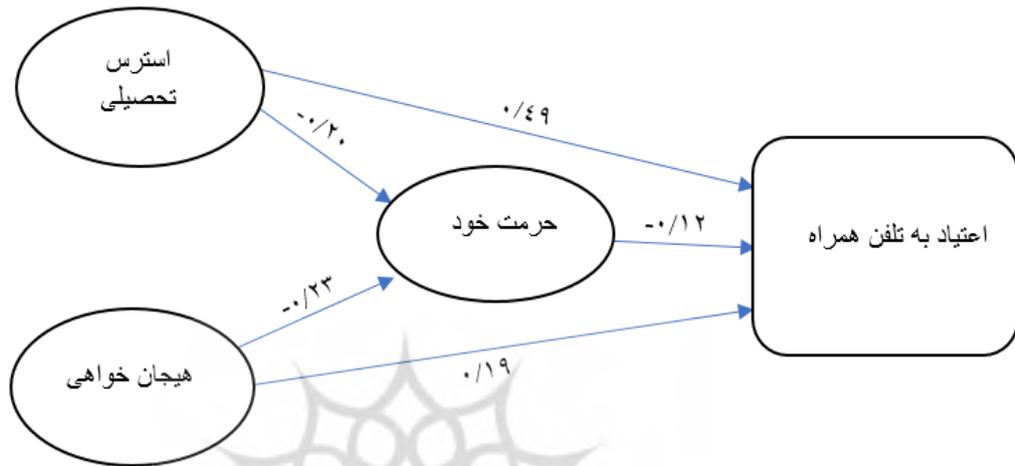
متغیر پیش بین	متغیر ملاک	واریانس تبیین شده R ²
استرس تحصیلی ، هیجان خواهی و حرمت خود	اعتیاد به تلفن همراه	۰/۳۵
استرس تحصیلی ، هیجان خواهی	اعتیاد به تلفن همراه	۰/۳۳
استرس تحصیلی ، هیجان خواهی	حرمت خود	۰/۱۰

همان‌طور که در جدول ۱۶- مشاهده می‌گردد:

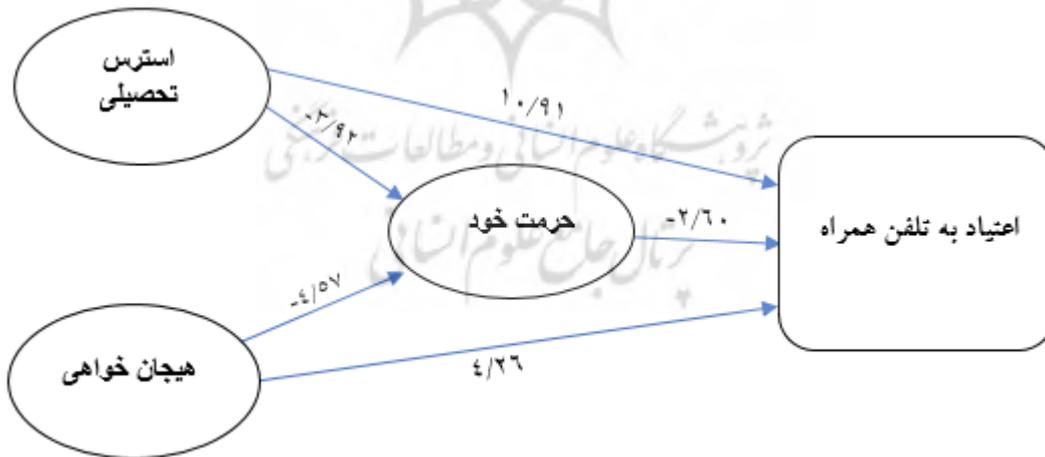
ترکیب خطی استرس تحصیلی ، هیجان خواهی و حرمت خود روان‌شناختی ۳۵ درصد از واریانس اعتیاد به تلفن همراه را تبیین می‌کنند. ترکیب خطی استرس تحصیلی ، هیجان خواهی ۳۳ درصد از واریانس اعتیاد به تلفن همراه و ۱۰ درصد از واریانس حرمت خود را تبیین می‌کند.

در شکل ۴-۱ و ۴-۲ مدل نهایی پژوهش برای ضریب استاندارد و آماره تی ارائه شده است. ضرایب استاندارد همان ضریب مسیر یا بتا هستند که شدت رابطه بین متغیرهای برون‌زا (استرس تحصیلی ، هیجان خواهی) با متغیر درون‌زا

(اعتیاد به تلفن همراه) و میانجی (حرمت خود) و رابطه بین متغیر میانجی با متغیر درون زا را نشان می دهد. استرس تحصیلی با بتا بیشتر نسبت به متغیرهای دیگر نقش بیشتری در تبیین اعتیاد به تلفن همراه دارد و کمترین نقش در تبیین متغیر اعتیاد به تلفن همراه حرمت خود می باشد. در شکل ۴-۲- آماره تی مشاهده می شود که این آماره معنی داری رابطه ها را نشان می دهد. اگر مقدار آماره تی بیشتر از ۱/۹۶ باشد، رابطه ها از نظر آماری معنی دار هستند. براساس این شکل تمام اثرات مستقیم از نظر آماری معنی دار هستند.

شکل ۴-۱- مدل نهایی بر اساس ضرایب استاندارد

شکل ۴-۲- مدل نهایی بر اساس آماره تی

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف پیش بینی اعتیاد به تلفن همراه بر اساس استرس تحصیلی و هیجان خواهی با میانجی حرمت خود در دانشجویان انجام شد. نتایج پژوهش نشان داد که داده‌ها با مدل مفهومی برازش دارد و همه اثرات مستقیم و غیر مستقیم الگو مورد تایید قرار گرفت.

تبیین فرضیه‌های پژوهش

۱-۲-۵- فرضیه اول: استرس تحصیلی بر اعتیاد به تلفن همراه اثر مستقیم دارد.

نتایج نشان داد که، مقدار آماره T (۱۲/۲۰) که بیشتر از ۲/۵۸ است، می‌توان نتیجه گرفت استرس تحصیلی با ضریب استاندارد ۰/۴۹ به صورت مثبت در سطح ۹۹ درصد اطمینان بر اعتیاد به تلفن همراه در بین دانشجویان دانشگاه آزاد کاشان تأثیر مستقیم معنی داری دارد. ($P < 0.01$). نتایج پژوهش حاضر با پژوهش‌های محمد علیزاده نوبر و همکاران (۱۴۰۲)، احمدی و زینالی (۱۳۹۷)، یانگ و همکاران (۲۰۲۳)، ژانگ و همکاران (۲۰۲۲)، کور (۲۰۲۲)، کونگ (۲۰۱۷)²، توماس (۲۰۱۶) همسو است.

در تبیین این نتیجه می‌توان گفت ورود به دانشگاه به عنوان یک انتقال بزرگ زندگی برای اکثر جوانان در نظر گرفته می‌شود و می‌تواند یک تجربه زندگی استرس‌زا باشد. با تغییرات سریع روانشناختی، بیولوژیکی و اجتماعی، دانشجویان با چالش‌هایی از درون و همچنین دانشگاه، همسالان و خانواده مواجه می‌شوند (یان، لی، و سوئی، ۲۰۱۴)، که ممکن است سطوح نسبتاً بالایی از استرس درک شده را برانگیزد. استرس ادراک شده به عنوان موقعیتی تعریف می‌شود که افراد آن را به عنوان تهدید کننده یا تقاضای دیگری ارزیابی می‌کنند و فاقد منابع کافی برای پرداختن به آن هستند (کوهن، کامارک و مرملشتاین، ۱۹۸۳). استرس درک شده به عنوان یک عامل خطر در شروع و عود بسیاری از اختلالات اعتیاد (سینها، ۲۰۰۸) مانند سوء مصرف الکل، اختلالات خوردن، اعتیاد به فضای مجازی و اعتیاد به گوشی‌های هوشمند می‌باشد (سینها، ۲۰۰۸). استرس ادراک شده می‌تواند حالات جسمی و روانشناختی متقابلی را تحریک کند که باعث پاسخگویی به استرس می‌شود و افراد را در برابر رفتارهای اعتیادآور از جمله استفاده بیش از حد از تلفن همراه آسیب پذیرتر می‌کند (هاوکینز و همکاران، ۱۹۹۲، رودز و جیسون، ۱۹۹۰). در یک نمونه ملی از ۷۴۹۸۰ نوجوان کره‌ای، یو، چو و چا (۲۰۱۴) دریافتند که شیوع بالقوه اعتیاد به اینترنت هم در پسران و هم در دخترانی که استرس ذهنی متوسط یا بالاتر را گزارش کرده بودند، بیشتر بود. به طور مشابه، تانگ و همکاران (۲۰۱۴)، هنگام بررسی ارتباط رویدادهای استرس‌زای زندگی و علائم روان‌شناختی با اعتیاد به اینترنت گزارش کردند که عوامل استرس‌زا ناشی از مشکلات بین فردی و دانشگاه و علائم اضطراب پس از محاسبه ویژگی‌های جمعیت شناختی با اعتیاد به اینترنت مرتبط است.

۲-۲-۵- فرضیه دوم: هیجان خواهی بر اعتیاد به تلفن همراه اثر مستقیم دارد.

1. Kaur

2. Kuang

نتایج نشان داد که، مقدار آماره T ($4/30$) که بیشتر از $2/58$ است، می توان نتیجه گرفت هیجان خواهی با ضریب استاندارد $0/19$ به صورت مثبت در سطح 99 درصد اطمینان بر اعتیاد به تلفن همراه در بین دانشجویان دانشگاه آزاد کاشان تأثیر مستقیم معنی داری دارد. ($P<0.01$). نتایج پژوهش حاضر با پژوهش های گراوند (1402)، نامنی و نجفی (1397)، وو و ژانگ^۱ (2023)، ژانگ^۲ و همکاران (2022)، پرز د آلبنیز گاروته^۳ (2021)، چن^۴ و همکاران (2021)، سالیوان^۵ و همکاران (2021) بود.

در تبیین این نتیجه می توان گفت به نظر می رسد افراد دارای هیجان خواهی بالا از طریق رفتار سهل گیرانه که شامل فعالیت های خطرناک، شیوه غیرمعارف زندگی و عدم پذیرش یکنواختی می باشد، بر روی نیاز برای تجارب جدید و متنوع تمرکز می کنند. بازداری زدائی میل به رها کردن خود از قیدبندهای اجتماعی به خاطر لذت جویی است و استفاده مداوم از موبایل و جهان مجازی امکان فرار از حدود اجتماعی را بدون سرزنش اطرافیان و یا تنبیه قانونی فراهم می سازد.

همچنین می توان بیان داشت افرادی که هیجان خواهی بالایی دارند، تحریک مغزی و مداوم را ترجیح می دهند، از کارهای یکنواخت خسته می شوند و همواره به دنبال آن هستند که از طریق تجربه های هیجان انگیز، انگیزگی خود را بیشتر کنند (شولتز، 2009). از آن جایی که نوجوانی و جوانی دوره گذر از درون خانواده به درون اجتماع همسالان است و از آن جایی که اکثر جنبه های زندگی اجتماعی بر اساس تعاملات اجتماعی است؛ بدین دلیل همه نوجوانان و جوانان در صدد سازماندهی کردن زندگی اجتماعی خود هستند. این توانایی برقرار ارتباط با استفاده، از تلفن همراه گستردگی بیشتری پیدا کرده است (بابائی و همکاران، 1393).

۳-۲-۵- فرضیه سوم: حرمت خود بر اعتیاد به تلفن همراه اثر مستقیم دارد.

نتایج نشان داد که، مقدار آماره T ($-2/60$) که بیشتر از $2/58$ است، می توان نتیجه گرفت حرمت به خود با ضریب استاندارد $0/12$ - به صورت منفی در سطح 99 درصد اطمینان بر اعتیاد به تلفن همراه در بین دانشجویان دانشگاه آزاد کاشان تأثیر مستقیم معنی داری دارد. ($P<0.01$). نتایج پژوهش حاضر با پژوهش های حسنی و همکاران (1401)، زارعی و فولادوند (1401)، وی^۶ و همکاران (2024)، اسفیر^۷ و همکاران (2023)، بای^۸ و همکاران (2022)، چراغیانی (2021)، کنگ^۹ و همکاران (2021)، گائو^{۱۰} و همکاران (2021) همسو بود.

1. Wu & Zhang
2. Zhang
3. Pérez de Albéniz Garrote
4. Chen
5. Sullivan
6. Wei
7. Sfeir
8. Bai
9. Kong
10. Gao

مطابق با پژوهش‌های صورت گرفته توسط گریفیث (۲۰۰۰)، افراد اینترنت را به عنوان یک ابزار مقابله‌ای متناسب با میزان ادراکشان برای جبران عزت نفس پایین استفاده می‌کنند و کاربران با به دست آوردن اینگونه جایگاه احساس می‌کنند که موقعیت و جایگاه اجتماعی بهتری دارند چرا که آن‌ها به این باور می‌رسند که در واقع به نوعی جایگزین برای شخصیت و موقعیت اجتماعی سابق خود رسیدن و در صورت انجام ارزیابی‌های منفی توسط شخص به این نتیجه می‌رسند که تلفن همراه تنها روش موجود برای جبران کاستی‌ها کمبودها و فرار از مشکلات می‌باشد که استفاده زیاد از تلفن همراه باعث وابستگی شدید به آن می‌شود.

مطابق با پژوهش‌های اخیر و مدل نظری دیویس (۲۰۰۱)، ممکن است وجود یک آسیب روانی در فرد به عنوان مثال عزت نفس پایین زمینه لازم را برای اعتیاد به تلفن همراه در فرد ایجاد کند لازم به ذکر است که عزت نفس در کودکی فرد تشکیل می‌شود و پایین آمدن سطح عزت نفس احساس فقدان کفایت و بی‌ارزشی شخص را در ارتباط با همسالان و والدین فراهم می‌کند (هارتر، ۱۹۹۹) و در واقع ممکن است اعتیاد تنها راه موجود برای دوری از ایجاد ارزشیابی‌های منفی در روابط فرد با سایرین باشد. در واقع باید در نظر داشت که افراد با عزت نفس پایین ابتدا به تلفن همراه به عنوان یک راه فرار نگاه کرده و به تدریج به آن اعتیاد پیدا می‌کنند. یانگ (۱۹۹۸) در پژوهش‌های خود و به دنبال مطالعات متعدد به این نتیجه رسید که بهره‌گیری از هویت‌های چندگانه در شبکه‌های مجازی برای کسانی که دارای عزت نفس پایین هستند سبب می‌شود تا از مواجهه با مسائل موجود در زندگی واقعی فرار کنند برای این گونه افرادی که عزت نفس پایینی دارند فضای مجازی و تلفن همراه همانند یک دنیای خیالی و فانتزی و این امکان را دارد که با هویت‌های متعدد در آن حضور داشته باشند، چرا که مهم‌ترین ویژگی منحصر به فرد اینترنت امکان ناشناس ماندن افراد است که در آن کاربران می‌توانند به هر صورتی که دلخواهشان است خود را معرفی کنند و خود را به شخص جدیدی تبدیل کنند که مورد پسند مخاطب باشد و این امر در دنیای واقعی هرگز امکان‌پذیر نیست به علاوه جو اجتماعی اینترنت نسبت به روابط اجتماعی رو در رو کمتر از آن تهدید کننده به نظر می‌رسد.

۴-۲-۵- فرضیه چهارم: استرس تحصیلی بر حرمت خود همراه اثر مستقیم دارد.

نتایج نشان داد که، مقدار آماره T (۳/۹۹-) که بیشتر از ۲/۵۸ است، می‌توان نتیجه گرفت استرس تحصیلی با ضریب استاندارد ۰/۲۰- به صورت منفی در سطح ۹۹ درصد اطمینان بر حرمت به خود در بین دانشجویان دانشگاه آزاد کاشان تأثیر مستقیم معنی داری دارد. ($P < 0.01$). نتایج پژوهش حاضر با پژوهش‌های کریمی و همکاران (۱۴۰۱)، بهروزی و همکاران (۱۳۹۷)، لی (۲۰۲۳)^۱، رشینا جسلین^۲ (۲۰۲۳)، جیانگ^۳ و همکاران (۲۰۲۱)، ال کدری^۴ و همکاران (۲۰۲۱)، رای (۲۰۲۱)^۵ همسو بود.

1. Li

2. Resheetha Jeslin

3. Jiang

4. El Kodhary

5. Rai.

مطابق با پژوهش‌های صورت گرفته یکی از مسائلی که عزت نفس تحت تأثیر آن قرار می‌گیرد استرس علی‌الخصوص استرس تحصیلی است چرا که تغییرات عمده‌ای در زندگی یک فرد وجود دارد که دوران

دانشجویی یکی از این تغییرات است، دانشجویان در بدو ورود با عوامل استرس‌زای متفاوتی مواجه می‌شوند؛ از جمله: دوری از خانواده، مشکلات اقتصادی و... (مرادی و همکاران، ۱۳۹۷؛ بخشنده و همکاران، ۱۳۹۴). دانشجویانی که دارای عزت نفس بالایی هستند پیشرفت تحصیلی بالایی دارند، در واقع دارای انگیزه تحصیلی بیشتری نیز هستند (حسینی و همکاران، ۲۰۰۷). عزت نفس بالا با تحت تأثیر قرار دادن فرد، سبب افزایش انگیزش و در صورت پایین بودن باعث بی‌انگیزگی و افزایش استرس تحصیلی می‌شود. در واقع افرادی که عزت نفس بالایی دارند در برابر مشکلات مقاومت بیشتری دارند و پشتکار بیشتری دارند در نتیجه احتمال موفقیت بیشتر و استرس آن‌ها کمتر می‌شود با توجه به ارتباط بین عزت نفس و استرس تحصیلی، طراحی مداخلات و استراتژی‌های افزایش دهنده عزت نفس در دانشجویان بایستی از دغدغه‌های سیاستگذاران آموزش عالی باشد. شناخت دانشجویان با اعتماد به نفس پایین و سعی در افزایش عزت نفس در آنان با مداخلات مناسب می‌تواند در افزایش موفقیت تحصیلی و کاهش استرس تأثیر بگذارد (اسدی دانش‌نیا، ۱۳۹۸).

۵-۲-۵- فرضیه پنجم: هیجان خواهی بر حرمت خود همراه اثر مستقیم دارد.

نتایج نشان داد که، مقدار آماره $T (-۴/۶۹)$ که بیشتر از $۲/۵۸$ است، می‌توان نتیجه گرفت هیجان خواهی با ضریب استاندارد $-۰/۲۳$ به صورت منفی در سطح ۹۹ درصد اطمینان بر حرمت به خود در بین دانشجویان دانشگاه آزاد کاشان تأثیر مستقیم معنی‌داری دارد. ($P < 0.01$). نتایج پژوهش حاضر با پژوهش‌های فقیه و همکاران (۱۴۰۲)، مهبودی و همکاران (۱۴۰۱)، میربلوک بزرگی و همکاران (۱۳۹۹)، یاس فرد و همکاران (۱۳۹۹)، اعتصامی پور و همکاران (۱۳۹۹)، ضیایی و همکاران (۱۳۹۹)، لونگو و همکاران (۲۰۲۰)، هیل و لگو (۲۰۲۰) همسو بود.

در تبیین این نتیجه می‌توان گفت، فردی که در تنظیم هیجانات مشکل دارد، در برابر فشارهای محیطی آسیب‌پذیرتر است. بنابراین، آموزش تنظیم هیجان، باعث کاهش و کنترل هیجانات منفی و استفاده مثبت از هیجانات می‌شود. از سویی، آموزش مهارت‌های تنظیم هیجان به جوانان کمک می‌کند تا در زمان رویارویی با هیجان‌های منفی، این هیجان‌ها را به خوبی مدیریت کنند و درگیر رفتارهای هدفمند شوند و از این طریق می‌توان انتظار داشت تا عزت نفس دانشجویان نیز بهبود یابد (سالوو، ۲۰۰۶).

۵-۲-۶- فرضیه ششم: استرس تحصیلی با نقش واسطه‌ای حرمت خود بر اعتیاد به تلفن همراه اثر غیر مستقیم دارد.

1. Longo

2. Hill & Lego

نتایج نشان داد که، مقدار آماره T (۲/۱۶) که بیشتر از ۱/۹۶ است، می‌توان نتیجه گرفت استرس تحصیلی با ضریب استاندارد ۰/۰۲ به صورت مثبت در سطح ۹۵ درصد اطمینان بر اعتیاد به تلفن همراه با نقش واسطه‌ای حرمت به خود در بین دانشجویان دانشگاه آزاد کاشان تأثیر غیرمستقیم معنی‌داری دارد. ($P < 0.05$).

در تبیین این نتایج می‌توان گفت، از آن جایی که استرس در طول زمان منجر به مشکلات روحی و روانی می‌گردد به نظر می‌رسد، کنترل استرس می‌تواند در طول زمان منجر به کاهش این مشکلات گردد و با آموزش راهبرد ها و مهارت‌های مقابله با استرس، دانشجویان از عناصر شناختی، عاطفی و همچنین از توانایی‌های خود در رابطه با دیگران آگاه شده و با داشتن تعادل روانی و عزت نفس بهتر می‌توانند بر استرس‌های دوران تحصیلی فائق آیند (مظلومی، ۱۳۹۹). فراگیری که مهارت‌های لازم جهت مقابله با استرس را کسب نکرده باشند در ارتباطات اجتماعی خود موفق نبوده و قادر به برقراری ارتباط با اساتید، سایر دانشجویان و دانشگاه نیستند و به دلیل نداشتن تجربه کافی در این زمینه، استعدادها و توانمندی‌های خود را منفی ارزیابی کرده و عزت نفس آنان کاهش یافته و خود را افرادی ناکارآمد می‌پندارند. بنابراین، به موفقیت‌های تحصیلی کمتری نیز نائل می‌شوند (ابوالقاسمی، ۲۰۱۰).

افرادی که نیاز شدید برای برقراری ارتباط با دیگران دارند و در برخی موارد با امید ارتقای اعتماد به نفسشان حرکت می‌کنند، محتمل‌ترین افراد برای درگیری و گرفتاری شدید به تلفن همراه محسوب می‌شوند (والش و همکاران، ۲۰۱۱). استفاده نامناسب از تکنولوژی‌های ارتباطی با استرس‌های سایکولوژیک در دانشجویان مرتبط است، مطالعات نشان داده دانشجویانی که استفاده مشکل‌ساز از تلفن همراه داشته‌اند، اعتماد به نفس پایین تری داشته‌اند (نیمز، ۲۰۰۵).

۷-۲-۵- فرضیه هفتم: هیجان‌خواهی با نقش واسطه‌ای حرمت خود بر اعتیاد به تلفن همراه اثر غیرمستقیم دارد.

نتایج نشان داد که، مقدار آماره T (۲/۲۵) که بیشتر از ۱/۹۶ است، می‌توان نتیجه گرفت هیجان‌خواهی با ضریب استاندارد ۰/۰۳ به صورت مثبت در سطح ۹۵ درصد اطمینان بر اعتیاد به تلفن همراه با نقش واسطه‌ای حرمت به خود در بین دانشجویان دانشگاه آزاد کاشان تأثیر غیرمستقیم معنی‌داری دارد. ($P < 0.05$).

در تبیین این یافته می‌توان گفت که نظم‌دهی هیجان‌فرایند درونی و تبادل است که فرد از طریق آن هیجان‌های جاری خود را به صورت هشیار یا ناهشیار مدیریت و مهار می‌کند و به این وسیله حالت یا برانگیختگی خود را نظم می‌دهد. نظم‌دهی هیجان‌مسئول‌نظارت، ارزیابی و تعدیل واکنش‌های فرد است و به فرد در دستیابی به اهدافش یاری می‌دهد (برکینگ و دیگران، ۲۰۰۸). بنابراین، نارساکنش‌وری در نظم‌دهی هیجان موجب می‌شود که پاسخ‌های هیجانی فرد با پاسخ‌های مورد انتظار و بهنجار هیجان‌ها متفاوت شود و مشکلات مزمن روان‌شناختی را در پی داشته باشد و منجر به کاهش عزت نفس در افراد شود. بنابراین عزت نفس پایین موجب می‌شود تا فرد برای برآورده کردن نیاز به تعلق خود به ارتباطات سایبری روی بیاورد و موقتاً عزت نفس خود را افزایش دهد اما به مرور این امر موجب وابستگی به موبایل شده و ممکن است موجب اعتیاد و تلفن همراه در فرد شود (حسنی، ۱۳۹۸).

تشکر و قدردانی:

از جناب آقای دکتر حمید رضا شمس استاد راهنمای این پایان نامه که دقت علمی و الفبای پژوهش را از ایشان آموختم، به پاس زحمات دلسوز ایشان در طول این دوره و حمایت و راهنمایی‌های ارزشمندشان در مراحل انجام این پروژه کمال تشکر و قدردانی را دارم. پژوهش حاضر با مساعدت این استاد بزرگوار که افتخار شاگردی شان را دارم انجام گرفته است و بی تردید به پایان رساندن آن بدون همکاری صمیمانه و همت بالای این بزرگوار میسر نبود از لحظه لحظه تعلیم و تربیت خالصانه‌شان در تمام این سال‌ها برایشان از درگاه منان توفیقات روزافزون مسئلت دارم.

همچنین، بر خود لازم می دانم تا از اساتیدی که داوری این پایان نامه را بر عهده داشته و با ارائه رهنمودهای خود موجبات غنی تر شدن این اثر را فراهم نمودند، کمال تشکر و قدردانی را ابراز نمایم.

در پایان از تمام کسانی که به هر نحوی در سامان یافتن این پژوهش، یاری ام کردند نیز کمال تشکر و قدردانی دارم.

منابع

- احمدوند ا. ۱۳۹۹. بررسی رابطه اعتیاد به تلفن همراه با هیجان خواهی منفی و سبک های تصمیم گیری در نوجوانان شهر کرج. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی عمومی، دانشگاه الزهرا.
- احمدی م، الهی ط. ۱۳۹۳. هیجان و رابطه کاربری لوازم جانبی تلفن همراه در دانشجویان دانشگاه زنجان فصلنامه. ۴(۳): ۲۶-۱۰۷.
- احمدی ش، حیدری ف، بشرپور س. ۱۴۰۱. الگوی روابط ساختاری اعتیاد به تلفن همراه در دانش آموزان پسر بر اساس هیجان پذیری منفی و استعداد کسالت با نقش میانجی گری خودنظارتی: یک مطالعه توصیفی. مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان. جلد ۲۱، شماره (۵)، صفحه: ۵۱۴-۴۹۷.
- اسدی دانش نیا ف. ۱۳۹۸. مقایسه عزت نفس، استرس و انگیزه پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان آزاد و عمومی دانشگاه ها. محله چشم انداز امین. ۲ (۷).
- اسماعیلی نسب م، اندامیخشک ع، آذرمی ح، ثمرخانی ا. ۱۳۹۳. نقش پیش بینی کننده دشواری در تنظیم هیجان و تحمل در اعتیاد دانش آموزان. ۸(۲۹): ۵۰-۶۳.
- بابائی ا، عزیزی، سعدی و گلچویی، رمضانعلی. ۱۳۹۳. بررسی سبکهای دلبستگی و هیجان خواهی بعنوان پیش بین های وابستگی به تلفن همراه در بین نوجوانان، مجله مطالعات روانشناسی تربیتی، ۱۱(۲۰): ۵۳-۷۶.
- باسره، مسعود، حلوانی، فلاح، جام برسنگ. ۱۴۰۱. بررسی میزان اعتیاد به تلفن همراه هوشمند دانشجویان دانشکده بهداشت شهید صدوقی یزد در ایام پاندمی کووید ۱۹. طلوع بهداشت یزد. ۲۱(۴): ۴۰-۴۸.
- بخشنده باورسد م، حکیم ع. عظیمی، لطیفی م، قلودی ح. ۱۳۹۴. دیدگاه دانشجویان پرستاری در مورد آموزشی انگیزه و عوامل مرتبط با آن در جندی شاپور اهواز دانشگاه علوم پزشکی. ۷(۱): ۲۰-۳۵.
- جنابادی، شیرانی، اسدالله. ۱۳۹۶. تعیین ارتباط احساس تنهایی و حمایت اجتماعی با استفاده از تلفن همراه در دانش آموزان. روانشناسی مدرسه و آموزشگاه. ۵(۴): ۷-۳۰.
- چابکی، ع. ۱۳۹۹. تدوین مدل ساختاری رابطه هیجان خواهی با اعتیاد به فضای مجازی نوجوانان؛ نقش میانجی توانمندی خود. رساله دکتری، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد واحد کرج.
- حسینی ب. ۱۳۹۸. بررسی نقش واسطه ای عزت نفس و حساسیت به طرد در رابطه بین سبک دلبستگی و اعتیاد به تلفن همراه هوشمند. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی عمومی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه الزهرا (س).

- حسینی م، دژکام م، میرلاشاری ز. ۱۳۸۶. همبستگی بین پیشرفت تحصیلی و عزت نفس در دانش‌آموزان توانبخشی در دانشگاه بهزیستی و توانبخشی تهران.
- حمیدی س. ۱۳۹۷. رابطه بین استرس تحصیلی و تیپ شخصیتی با اعتیاد به اینترنت دانش‌آموزان ورزشکار مقطع متوسطه استان ایلام. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی بالینی، دانشگاه فردوسی مشهد.
- خدابخش ر، حسینی ب، احدی ب. ۱۴۰۱. سبک دلبستگی و اعتیاد به تلفن همراه هوشمند: نقش واسطه‌ای حرمت خود و حساسیت به طرد. مجله علمی شناختی علوم شناختی، دوره ۲۱، شماره (۱۱۳)، صفحه: ۹۸۶-۹۷۱.
- خواجه احمدی م، پولادی ش، بحرینی م. ۱۳۹۵. طراحی و روانسنجی پرسشنامه اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر موبایل. روان‌پرستاری، ۴(۴): ۵۱-۴۳.
- دیوبند ف. ۱۳۹۱. رابطه بین هیجان‌خواهی، اوقات فراغت خسته‌کننده، و عزت نفس، با اعتیاد به تلفن همراه. نشریه پژوهش‌های روان‌شناختی، دوره ۱۵، شماره ۲ (پیاپی ۳۰)، صفحات: ۳۰-۴۷.
- رضایی س. ۱۳۹۸. بررسی رابطه بین اعتیاد به گوشی با هیجان‌خواهی منفی و تاب‌آوری در دانشجویان علوم پزشکی شهر تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی عمومی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد واحد علوم تحقیقات تهران.
- زارع زاده م. ۱۴۰۰. بررسی تأثیر رکود اقتصادی بر استرس تحصیلی و تعهد سازمانی با توجه به نقش میانجی متغیرهای ناامنی شغلی و ناامنی استخدام (مورد مطالعه: شبکه بهداشت و درمان شهرستان مهریز). پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی عمومی، دانشگاه پیام نور استان یزد.
- زارعی س، فولادوند خ. ۱۴۰۰. رابطه بین کارکرد خانواده و اعتیاد به تلفن هوشمند در نوجوانان در زمان همه‌گیری ویروس کرونا؛ نقش واسطه‌ای عزت نفس و احساس تنهایی: یک مطالعه توصیفی. مقاله پژوهشی، مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، دوره ۲۰، صفحات: ۱۱۹۴-۱۱۷۹.
- زنجانی ز، مقبلی هنزائی م، محسن‌آبادی ح. ۱۳۹۷. رابطه بین افسردگی، تحمل‌پریشانی و مشکل در تنظیم هیجان با اعتیاد به استفاده از تلفن همراه در دانشجویان دانشگاه کاشان. دو ماهنامه علمی-پژوهشی فیض، دوره ۲۲، شماره ۴، صفحات: ۴۲۰-۴۱۱.
- سلیمانی م، محمدی آریاع، فلاحزاده ابرقوئی ف، فلاحزاده ابرقوئی ف. ۱۳۹۶. تلفن همراه؛ چالش نوین زندگی. مجله رویش روانشناسی، ۱۸(۶)، ۱۷۷-۱۹۰.
- شاهرودی س، سلطانی ف، نوری ن، ریگی ا. ۱۳۹۷. بررسی رابطه وابستگی اعتیاد گونه به تلفن همراه با انگیزه پیشرفت و عملکرد تحصیلی دانشجویان شهر خاش منطقه بلوچستان. روانشناسی و روانپزشکی شناخت، ۵(۶)، ۵۷-۷۰.
- شفیق ی. ۱۳۹۹. بررسی میزان اعتیاد به تلفن همراه در میان جوانان و عوامل موثر بر آن. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی بالینی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی.
- شکری ا، کلدیور پ، نقش ز، دانشورپور ز. ۱۳۸۷. عوامل ایجاد‌کننده استرس تحصیلی و واکنش‌ها نسبت به آن عوامل در دانشجویان دختر و پسر. فصلنامه پژوهش در سلامت روان شناختی، دوره دوم، شماره اول، بهار ۱۳۸۷.
- شهبازیان خونیک ح، حسین پور بنه دیق ک، رهنمایی بسطام آ. ۲۰۱۹. بررسی نقش هوش اخلاقی و اعتیاد به تلفن همراه در اهمال‌کاری تحصیلی دانشجویان. دو ماهنامه علمی-پژوهشی راهبردهای آموزش در علوم پزشکی ۱۱(۵): ۷۶-۸۳.
- شولتز د، شولتز سیدنی آ. ۲۰۰۹. نظریه‌های شخصیت. ترجمه یحیی سیدمحمدی. ۱۳۹۲. تهران: موسسه نشر ویرایش
- صادقی ر. ۱۴۰۰. اعتیاد به اینترنت و استرس تحصیلی در دانشجویان ساکن خوابگاه دانشگاه علوم پزشکی تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی عمومی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد واحد مرودشت.
- قاسمی ن، سلیمانی راد م. ۲۰۲۱. تأثیر شرایط آموزش مجازی بر وضعیت اسکلتی-عضلانی و فعالیت بدنی اساتید دانشگاه در دوران پاندمی کرونا. دو ماهنامه علمی-پژوهشی طب توانبخشی، ۱۰(۱): ۱۷۵-۱۸۵.
- قدسی ن. ۱۳۹۹. بررسی مقایسه‌ای وابستگی به اینترنت و نقش آن در استرس تحصیلی دانش‌آموزان کاربر اینترنت (مورد کاوی تهران و باکو). پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد واحد تهران مرکز.
- قدم پورع، یوسف وند ل، رادهمر پ. ۱۳۹۸. اثربخشی درمان‌شناختی مبتنی بر ذهن‌آگاهی بر بهبود حرمت خود در زنان مبتلا به بیماری عروق

- کرونر. پژوهش نامه روانشناسی مثبت، دوره ۲، شماره (۳)، صفحه: ۷۸-۶۷.
- کریمی ف، احمدی م، بغیری س، گرکز ا. ۱۴۰۰. رابطه بین عزت نفس و استرس تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شاهرود در سال تحصیلی ۹۹-۱۴۰۰. مجله علوم مراقبتی نظامی، سال هشتم، شماره ۴، شماره مسلسل ۳۰، صفحات: ۳۹۰-۳۹۸.
- کوسه غراوی ش، صفاریان س. ۱۳۹۸. طراحی مدل بازاریابی کارآفرینانه استراتژیک در صنعت ساختمان با رویکرد آمیخته، مجله توسعه کارآفرینی دوره ۱۲، ش ۱، ص ۱۲۱-۱۴۰.
- گروسی فرشی م، محمدالفت ف. ۱۳۸۶. بررسی رابطه هیجان ها و اسنادهای علی با عزت نفس در دانشجویان دانشگاه تبریز. نشریه مطالعات تربیتی و روان شناسی، دوره ۸، شماره ۱، صفحات: ۳۳-۴۸.
- محمدعلیزاده نوبرس، مصرآبادی ج، محمدعلیزاده نوبر س، مشحونی ش. ۱۴۰۲. بررسی مقایسه ای اعتیاد به شبکه های اجتماعی موبایل و استرس تحصیلی در بین افراد اهمال کار و غیر اهمال کار. دو ماهنامه علمی-پژوهشی راهبردهای آموزش در علوم پزشکی، ۱۵(۶): ۵۵۶-۵۶۷.
- مرادی د، کرمی م، قانع قشلاق ر، نعمتی م، دهوان ف. ۱۳۹۷. بررسی رابطه بین عزت نفس و تحصیلی موفقیت در دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی کردستان علوم، سنندج، ایران. ۴ (۲): ۷۱-۸.
- مظاهری م. ۱۳۹۶. رابطه نام شخصی افراد با حرمت خود و خوینداره آن‌ها. فصلنامه روانشناسی کاربردی، سال ۶، شماره ۲ (۲۲)، ص ۵۹-۷۲.
- مظلومی م. ۱۳۹۹. بررسی رابطه بین عزت نفس و تابآوری با کاهش میزان استرس در بین کلیه ی دانشجویان مؤسسه چرخ نیلوفری آذربایجان در سال تحصیلی ۹۸-۹۹. پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی تربیتی، مؤسسه آموزش عالی چرخ نیلوفری آذربایجان.
- مغنی زاده م. ۱۳۹۷. بررسی رابطه اعتیاد به تلفن همراه و استرس تحصیلی و خودمختاری در دانش آموزان متوسطه شهر ملایر. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی عمومی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه ملایر.
- موسوی ک، شفیق ی. ۲۰۱۶. اعتیاد به موبایل در جوانان تهرانی: یک بررسی جامعه شناختی. مجله جامعه شناسی ایران، ۱۷(۴): ۱۳۹-۱۶۴.
- نامنی ا، نجفی ف. ۱۳۹۷. نقش میانجی گرایانه هیجان خواهی در رابطه اشتیاق به شبکه های اجتماعی و سبک دلبستگی با انسجام خانواده در زنان متأهل. فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان درمانی دانشگاه علامه طباطبایی، دوره ۹، شماره (۳۶)، صفحه: ۱۴۳-۱۱۷.
- نجفی ش. ۱۳۹۵. نقش حرمت خود و مولفه های تنهایی در پیش بینی پیشرفت تحصیلی. فصلنامه روانشناسی تربیتی، دوره ۷، شماره ۲۲، ص ۱۵۶-۱۷۱.
- دنیای اقتصاد، ۱۴۰۲، شماره روزنامه ۵۸۸۷، شماره خیر ۳۹۷۳۷۰۷، آدرس دسترسی:

ps://donya-e-eqtasad.com/%D8%A8%D8%AE%D8%B4-%D8%A8%D8%A7%D8%B2%D8%A7%D8%B1-%D8%AF%DB%8C%D8%AC%DB%8C%D8%AA%D8%A7%D9%84-19/3973707-%D8%AA%D8%B9%D8%AF%D8%A7%D8%AF-%D9%85%D8%B4%D8%AA%D8%B1%DA%A9%D8%A7%D9%86-%D8%AA%D9%84%D9%81%D9%86-%D9%87%D9%85%D8%B1%D8%A7%D9%87-%D8%A7%D8%B2-%D9%85%DB%8C%D9%84%DB%8C%D9%88%D9%86-%D9%86%D9%81%D8%B1-%D8%B9%D8%A8%D9%88%D8%B1-%DA%A9%D8%B1%D8%AF(دنیای)

p://dx.doi.org/10.18869/acadpub.rme.7.1.35

- dreassen CS, Pallesen S, Griffiths MD. 2017. The relationship between addictive use of social media, narcissism, and, self-esteem: findings from a large national survey; 64: 287 -93.
- aalaza V, Hartmann P, D'Souza C, Gilsanz A. 20... m indfulness, compulsive mobile social media use, and derived stress: The mediating roles of self-esteem and social anxiety; 22(6): 388 -96
- aren, B. V. 2020. Theories on coping with loss: The impact of social support and self-esteem on adjustment to emotional and social loneliness following a partner's death in later life. *Journal Gerund*, 57, 33-41.
- ranuy M, Oberst U, Carbonell X, Chamarro A. 2009. Problematic internet and mobile phone use and clinical symptoms in college students: The role of emotional intelligence. *Computers in Human Behavior*;25(5):1182-1187.
- lieux, J., Maurage, P., Lopez-Fernandez, O., Kuss, D. J., & Griffiths, M. D. 2015. Can disordered mobile phone use be considered a behavioral addiction? An update on current evidence and a comprehensive model for future research. *Current Addiction Reports*, 2(2), 156-162.
- o HY, Kim DJ, Park JW2017. Stress and adult smartphone addiction: Mediation by self-control, neuroticism, and extraversion. *J Stress and Health*; 33(5): 624 -630.
- óliz, M. 2012. Mobile- phone addiction in adolescence: the test of mobilephone dependence (TMD). *Progress in Health Sciences*, 2(1), 33 .
- ayton, R. B., Leshner, G., & Almond, A. 2015. The extended itself: The impact of iPhone separation on cognition, emotion, and physiology. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 20(2), 119-135.
- ai, J. D., Levine, J. C., Dvorak, R. D., & Hall, B. J. 2016. Fear of missing out, need for touch, anxiety and depression are related to problematic smartphone use. *Computers in Human Behavior*, 63, 509-516.
- kçearsan Ş, Uluyol Ç, Şahin .. 20... m artphone addiction, cyberloafing, stress and social support among university students: A path analysis. *J Children and Youth Services Review*; 91(2): 47 -54.
- u X -L, Wang H -Z, Guo C, Gaskin J, Rost DH, Wang J -L. 2017. Psychological resilience can help combat the effect of stress on problematic social networking site usage. *J Personal and Individual Differences*; 109(1): 61 -66.
- ang S, Yin H. 2019. Job characteristics and teacher well-being: the mediation of teacher self-monitoring and teacher self-efficacy. *J Educ Psychol* ; 39(3): 313-31.
- raid A, Zafar MB, Iqbal M, Ghauri SK. 2019. Correlation between Internet addiction, depression, anxiety and stress among undergraduate medical students in Azad Kashmir; 35(2): 50 1 -6. [Farsi]
- im E, Koh E. 2018. Avoidant attachment and smartphone addiction in college students: the mediating effects of anxiety and sel f-esteem; 84: 264 -71.
- uger, D. J., & Djerf, J. M. 2016. High ringxiety: Attachment anxiety predicts experiences of phantom cell phone ringing. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 19(1), 56-59.
- ung, L., & Wei, R. 1999. Who are the mobile phone have-nots?, *New Media & Society*, 6, 1, 209-226.
- wis, A. Knight, T. Germanov, G. Benstead, M. Joseph, C. Poole, L. 2020. The Impact on Family Functioning of Social Media Use by Depressed Adolescents: A Qualitative Analysis of the Family Options Study. *Front Psychiatry*, 6, 131.
- C, Liu D, Dong Y. 2019. Self-Esteem and Problematic Smartphone Use among Adolescents: A Moderated Mediation Model of Depression and Interpersonal Trust; 10: 2872.

- D, Zhang W, Li X, Zhou Y, Zhao L, Wang Y. 2016. Stressful life events and adolescent Internet addiction: The mediating role of psychological needs satisfaction and the moderating role of coping style. *J Comput in Human Behav*; 63(3): 408 -415.
- X. 2020. Boredom proneness and core self-evaluation as mediators between loneliness and mobile phone addiction among Chinese college students. *J Psychol Sch* ; 59(3): 628-38.
- X. X., Wang, M. F., Feng, X. J., He, L. L., & Liang, J. 2024. The influence of stress perception on mobile phone addiction tendency in nursing undergraduates: the mediating role of self-control and the moderating role of psychological capital.
- ng, R. 2000. "We will be reached": the use of mobile telephony among Norwegian youth, *Information Technology & People*, 13, 2.102-120.
- bello, J. 2010. Global wireless subscriptions reach 5 billion. Retrieved from <http://www.isuppli.com/Mobile-and-WirelessCommunications/News/Pages/GlobalWireless-Subscriptions-Reach-5-Billion.aspx>.
- hardson M, Johnston M, Abraham C, Francis J, Hardeman W, et al. 2019. The behavior change technique taxonomy (v1) of 93 hierarchically clustered techniques: building an international consensus for the reporting of behavior change interventions. *J Ann Behav Med* ; 46(1): 81-95.
- ith, A., & Page, D. 2015. US smartphone use in 2015. Pew Research Center.
- yder M. 2020. Self-monitoring of expressive behavior. *J Pers Soc Psychol* ; 30(4): 526-37.
- ng P, Lei L, Wang X, Nie J, Chu X, Jin S. 2018. The exacerbating role of perceived social support and the "buffering" role of depression in the relation between sensation seeking and adolescent smartphone addiction. *Personality and Individual Differences*, Volume 130, Pages 129-134.
- ng P, Zhao M, Wang X, Xie X, Wang Y, Lei L. 2017. Peer relationship and adolescent smartphone addiction: the mediating role of self- esteem and the moderating role of the need to belong. *J Behav Addict*; 6: 708 -17, 36-48.
- alsh P, White K, Ross M. 2009. The phone connection: A qualitative exploration of how belongingness and social identification relate to mobile phone use amongst Australian youth. *Journal of Community & Applied Social Psychology*; 19(3):225-240.
- alsh S, White K, Young R, Cox S. 2011. Keeping in constant touch: the predictors of young Australians' mobile phone involvement. *Computers in Human Behavior*; 27(1):333-342.
- egmann E, Brand M. 2018. Is it beneficial to use Internet-communication for escaping from boredom? Boredom proneness interacts with cue-induced craving and avoidance expectancies in explaining symptoms of Internet-communication disorder. *PloS One* ; 13(4): 195-742.
- lliams BJ, 2018. Personality traits, boredom, and loneliness as predictors of Facebook use in on-campus and Online University students. *Int J Cyber Behav Psycho and Learn* ; 7(2).
- ao W, Zhou H, Li X, Lin X. 2021. Why are Individuals with Alexithymia Symptoms More Likely to Have Mobile Phone Addiction? The Multiple Mediating Roles of Social Interaction Anxiousness and Boredom Proneness. *J Psychol Res Behav* ; 14: 1631-41.
- ng V. 2018. Excessive use of Facebook: The influence of self-monitoring and Facebook usage on social support. *Kasetsart J. Soc Sci* ; 39(1): 116-21.

- o MZ, He J, Ko DM, Pang K. 2014. The influence of personality, parental behaviors, and self-esteem on Internet addiction: a study of Chinese college students. *Cyberpsychol Behav Soc Netw*; 17(2): 104 -10.
- ang, X., Gao, F., Kang, Z., Zhou, H., Zhang, J., Li, J., ... & Liu, B. 2022. Perceived academic stress and depression: the mediation role of mobile phone addiction and sleep quality. *Frontiers in Public Health*, 10, 66.

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی